Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 208 | Łódź, Wtorek, 4 września 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, כד אלול תרצ״ד | № 208

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

סטאביליזירען די וואלוטעס

דאס וועט ברענגען צו נארמאלע האנדעלס=בעציהונגען צווישען די פעלקער

ראפארט פון עקאנאמישען קאמיטעט ביי דער פעלקער=ליגע

גענף, 3 (ספ. טעל.)

היינט איז פערעפנטליכט געווארען דער טעקסט פון ראפארט פון עקאנאמישען קאמיטעט ביי דער פעלקער-ליגע.

אינם ראפארט פעראורטיילט דער עקאנאמישער קאמיטעט דעם ווירטשאפטליכען נאציאנאליזם, וועלכער האט א שעדליכען איינפלוס.

אין דער ענקעטע צום ראפארט דריקט אויס דער סעקרעטאריאט פון דער פעלקער-ליגע זיין איבערצייגונג, אז דאס איינשטעלען נארמאלע האנדעלס=בעציהונגען צווישען די פעלקער, וועט ערשט קאנען געשעהען דאן, ווען די וואלוטעס וועלען זיין סטאביליזירט און עס וועלען אויפהערען זיך וואקלען די פרייזען פון די סחורות.

איטאליען שטיצט דעם אריינטריט פון די סאוויעטען איז פעלקער=ליגע

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

דער רוימישער קארעספאנדענט פון „מאטען“ שרייבט, אז עס בעשטעטיגט זיך אפיציעל, אז איטאליען שטיצט דעם אריינטריט פון די סאוויעטען אין דער פעלקער-ליגע. איטאליען איז דאך געווען די ערשטע, וועלכע האט אין יאהר 1923 אנערקענט די סאוויעטען.

בעגלייטען די אונטערהאנדלונגען וועגען די מזרח=כינעזישע באהן

טאקיא, 3 (ספ. טעל.) דער יאפאנישער פרעמיער אדמיראל אקאדא האט ערקלערט, אז מען דארף דערווארטען דאס בעגלייטען, גאר בקרוב, די סאוויעטיש-מאנדזשורישע אונטערהאנדלונגען וועגען פערקויפען די מזרח-כינעזישע באהן.

די זעלבע ערקלערונגען האט אויך געגעבען דער יאפאנישער אויסערן-מיניסטער הירא_א.

אנ׳ערדציטערניש אין יאפאן

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.)

פון טאקיא איז מען מודיע, אז אין דער יאפאנישער הויפט-שטאט און אין יאקאהאמא זענען בעמערקט געווארען גרויסע ערד-ציטערנישן. הגם עס זענען קיין גרויסע שאדענס נישט געווען, איז אבער פארט צווישען די איינוואוינער אויסגעבראכען א פאניק. גראד איז אויך בעמערקט געווען דער יאהר-טאג פון דער שרעקליכער ערד-ציטערניש אין יאהר 1923.

24טער ימים=נוראים איז זאל „פילהארמאניע“ נארוטאוויטשא 20

ראש השנה ויום כפור וועט דאווענען אין זאל פילהארמאניע דער פענאמענאלער אויבער-קאנטאר

ה׳ ד. קוסעוויצקי

וועלכער פערמאגט א אויסערגעוויינליכע שהנע שטארקע לירישע טענאר=שטימע מיט זעהר א הערליכער קאלאראטור בעגלייטען וועט איהם א גוט=איינשטודירטער כאר פון 40 פערזאן, אונטער דער לייטונג פון קאמפאזיטאר ה׳ י. רובין. בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע פון 9 פריה ביז 8 אווענד. די מתפללים פון פילהארמאניע ערווארטעט די ימים=נוראים אנ׳אמת׳ער עונג רוחני. די פרייזען פון די בילעטען זענען ערמעסיגט! מתפללים קומט און איבערצייגט אייך!

בעמערקונג: די געלדער פון די נדרים ונדבות ביי די עליות איז בעשטימט לטובת „קרן קימת לישראל“.

בעקאנטמאכונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז אין לאקאל פון

„הפועל המזרחי“

נארוטאוויטשא 7

ווערט געדאווענט די ימים נוראים מיט דעם בעוואוסטען זיסען בעל-מנגן ה׳

יצחק ארענדארטשיק

בילעטען צו בעקומען אין קאנצעלאריע א גאנצען טאג. 3272

לשמוע אל הרנה ואל התפלה!

אזוי ווי אלע יאהר, ווערט אויך דאס יאהר געדאווענט אין דעם היגיענישען ליכטיגען זאל

10 פאלודניאווא 10

מיט דעם בעריהמטען חזן

בנימין קיהן

מיט א כאר.

פערזעהט אייך מיט פלעצער!

אינהאבער: ד. פרידוואלד

יודישע פליישער און קאנסומענטען היט אייך פאר נבלות וטריפות!

די ארומטרעגער-צרה הערט נאך אלץ נישט אויף. אומגערן ווערען מאנכע קצבים נכשל, קויפענדיג גריישען און ד.ג. ביי אונפעראנטווארטליכע פערשוינען.

אייגע פון די הויפט-פערשפרייטערינס פון נבלות וטרפות איז

רבקה ראזענצווייג

(ראזבעלעס פרוי) פון רזשגאווסקא 80

יודען, זייט געווארענט!

ועד הרבנים לעדת לאדז.

ב׳ נצבים, תרצ״ד

צענטר. יודישער האנדווערקער און קליינאינדוסטריעלער פערבאנד אין דער לאדזער וואיעוואודזשטווע. פילסודסקיעגא 69 פריהער פאלודניאווע 4

לשמוע אל הרנה ואל התפלה

מיר מאכען בעקאנט, אז אזוי ווי אלע יאהר ווערט אויך הייאהר ביי אונז געדאווענט די ימים נוראים.

דאס דאווענען קומט פאר אין א ניי פריש-רעמאנטירטען לאקאל אויפ׳ן ערשטען שטאק. מיט ערשטקלאסיגע חזנים און א גוט איינשטודירטע כאר.

דער בילעטען-פערקויף קומט פאר טעגליך פון 10 ביז 2 און פון 5 ביז 9 אווענד

דער קאמיטעט.

ווילט איהר ווינשען א גוט יאהר

אייערע עלטערן, שוועסטער, ברידער קרובים, פריינד און בעקאנטע אין לאדז און אנדערע שטעט אין פוילען, ווי אויך אין אויסלאנד: פעראייג. שטאטען פון אמעריקע, פאלעסטינע, פראנקרייך, בעלגיע, רוסלאנד, ארגענטינע, קאנאדע און אנד. לענדער דארפט איהר נישט ווארטען אויף דער לעצטער מינוט און בעשטעלען

א גראטולאציע אויף ראש-השנה

נאר אין

„נייעם פאלקסבלאט“

די פרייזען זענען היי-יאהר זעהר צוגענגליכע.

אדמיניסטראציע „נייער פאלקסבלאט“

פיעטריקאווער 21, טעל. 224-71.

צו די ה״ה גנבים!

אזוי ווי מען האט מיר נעכטען ארויסגענומען פון קאנטאר לעגאוויצקא 31, 4 חובות-ביכלעך, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין ווערט, בעט איך געגען גרויסער בעלוינונג זיך פערשטענדיגען טעלעפאניש 177-64 דיסקרעציע געזיכערט. 3274

Dr. med. G.GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Traugutta 12, tel. 175-10.

נעהמט אן פון 11–1 און פון 7–8 אוו.

Dr. A. Mazur

האלז, נאז און אויערן-קראנקהייטען

פילסודסקיעגא 65

טעל. 166-01

צוריקגעקעהרט.

Dr. med. Leon Familier

איבערליכע און קינדער-קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען אויף

שערפיען 37 (בענעדיקטא) 6.

נעהמט אן פון 5–7 נאכמ.

DR. Szymon Grinberg

(ארדינירט זומער אין ווישניאווא-גורא)

צוריקגעקעהרט

פילסודסקיעגא 55. טעל. 168-58.

נעמט אן פון 5—3.

נייע פערפלייצונג אין גאליציע

קאטאוויץ. 3 (טעלעפאניש).

פון ביעלסק איז מען מודיע, דעם 2. סעפטעמבער איז אזונד האט זיך געהויבן דאס וואסער אויפ'ן טייך יאסעניטשאנקא און פערגאסען די פעלדער. אין סקאקאוו האט זיך אין זעלבען טאג דאס וואסער אויף דער ווייסעל געהויבען מיט 40 צענטער און בעכטען מאנטאג פריה האט שוין דאס וואסער געהאלטען 1 מעטער איבער'ן נארמאלען צושטאנד. פון ברעג איז אבער דאס וואסער נישט ארויס.

אין די בעדראהטע ערטער איז פעראָרדענט געווארען א רעטונגס-אקציע. איין זעלבען טאג האט דער טייך אילאוויצע פערפלייצט די ארומיגע פעלדער. אין בראנאו זענען פערפלייצט געווארען איניגע הייזער. דאך איז נישט פערהאן קיין סכנה פאר מענשען.

בעכטען 8 פריה האט דאס וואסער אויף דער ווייסעל זיך שטארק געהויבען און דערגרייכט 4,20 מעטער, דראהענדיג צו פערפלייצען.

אין דער געגענד פון ליגאטע האט דאס טייכעל מליבקא פערגאסען אנ'ערך 200 מעטער שאסיי. די קאמוניקאציע איז פונדעסטוועגען נישט איבערגעריסען געווארען.

פערהאן א מורא, אז די כוואליעס אויפ'ן טייך אילאוויצע זאלען אפרייסען די בריק אויפ'ן וועג פון זאבזשעג-ליגאטע.

אין די בעדראהטע ערטער איז פעראָרדענט געווארען א פאליציי'אישע אקציע. אויף די בעדראהטע ערטער זענען ארויסגעפאהרען פארשטעהער פון דער ארטיגער מאכט.

קראקע. 3 (טעלעפאניש).

דאס וואסער אויפ'ן טייך סקאווינקע האט זיך זעהר שטארק געהויבען און פערגאסען א גרויסען שטח פעלד אין די גמינעס לענטשע און ראדערשיטאוו.

אין איניגע ערטער האט דאס וואסער פערגאסען די וועגען און הייזער. די קאמוניקאציע ווערט צושטערט. די שאדענס זענען בעדייטענד.

טארנאוו, 3 (טעלעפאניש)

צוליב 2 טאגיגען רעגען האט זיך דאס וואסער אויפ'ן דונאיעץ געהויבען מיט 3,30 מעטער איבער'ן נארמאלען צושטאנד.

אין גראמניק האט דאס וואסער פערפלייצט די וועגען, די קאמוניקאציע איז אבער נישט איבערגעריסען געווארען.

אין גראמניק און אין טוכאוו זענען פערפלייצט געווארען איניגע הייזער. בעבען טוכאוו האט דאס וואסער פערגאסען די באהן-ליניע. די באהן-קאמוניקאציע איז אבער נישט איבערגעריסען געווארען. די שאדענס זענען נישט גרויס.

דאס וואסער אויף די טייכען פאלט פאמעלעך, הגם די רעגענס הערען נישט אויף. קיין סכנה איז נישט פערהאן.

קראקע, 3 (טעלעפאניש)

דער צושטאנד פון וואסער אין זוויץ און אויף סאלע האט 5 פארנאכט דערגרייכט 63 צענט. איבער'ן נארמאלען שטאנד. דער דונאיעץ האט זיך אין נייסאנטש געהויבען מיט 2 מעטער. ארום קארט אין דאמבראווסקער פאוויאט האט זיך דאס וואסער געהויבען מיט 2,81 צענט.

דאס וואסער אויפ'ן דונאיעץ הויבט זיך מיט 12 צענט. א שעה.

אויף דער ווייסעל שטייגט דאס וואסער. אין קראקע האט 5 א זייגער פארנאכט, די ווייסעל געהאט 3,17 צענט. איבער'ן נארמאלען שטאנד.

די קאמוניקאציע צווישען נייסאנטש און קרעניצע איז איבערגעריסען צוליב דעם, וואס די וועגען זיינען פערגאסען, מען פאהרט דורך א זייטיגען וועג.

אין פלאשטשע, אין קאזשאנאראגער פאוויאט איז דערטרונקען געווארען א פרוי אין דונאיעץ.

„צי וועלען קיינמאל מענשען נישט פערשטעהען אונז יודען...

אנ'ארטיקעל פון לארד מעלטשעט אין „דיילי העראלד"

לאנדאן (יט"א) לארד מעלטשעט האט פערעפענטליכט אין „דיילי העראלד" אנ'ארטיקעל א.ק. „צי וועלען קיינמאל מענשען נישט פערשטעהען אונז יודען?!

לארד מעלטשעט בעטאנט אין דעם ארטיקעל, אז דאס יודישע אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל בעגרענעצט זיך נישט בלויז צו ווירטשאפטליכען אויפשוואונג. די וועלט שיינט נישט פערשטעהען — שרייבט לארד מעלטשעט — אז די יודישע קאלאניזאציע אין ארץ ישראל גרייט צו דעם באדען פאר א נייער גרויסער קולטור פון ארבייטער-קלאס, וואס ווערט געשאפען דורך די יעניגע, וועמענס טאלאנטען פלעגען דערשטיקט ווערען אין די געטא'ס פון אייראפא, וועמענס פעהיגקייטען זענען אבגעשפאט און בעליידיגט געווארען אין די א. ג. ציוויליזירטע לענדער.

שוין אפגערעדט פון דעם פאקט, אז די מעהרהייט פון די עולים געהערט צום ארבייטער-קלאס, דארף מען בעגרייפען, אז פיל יודען האבען זיך פרייוויליג פעראייניגט מיט דעם קלאס, און זיי האבען דאס געטון, כדי צו דערגרייכען אזא מדרגה פון ענטוויקלונג, בנוגע וועלכער עס קענען דינען אלס בעווייז די ארטיסטען פון אוהל", יודישע ארבייטער-ארטיסטען, יודישע ארבייטער-סטודענטען, יודישע פילאזאפען און געלעהרטע, זיי אלע זוכען נייע מעטאדען פון עקספרעסיע, נייע מיטלען ווי אזוי זיך דערנעהנטערען צו דער גרויסער גליקליכקייט. עס וואלט געווען טראגיש — פערענדיגט לארד מעלטשעט — ווען די פאראורטיילען פון די יעניגע, וועלכע ווילען נישט פערשטעהן אונזערע הויכע גייסטיגע צילען, זאלען אויף א וועלכען עס איז אופן שטערען דעם ווערק וואס ווערט געשאפען אין אונזער היימלאנד.

בארטו זאל פאהרען קיין אטען

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

„ראדיא" איז מודיע פון אטען, אין די גריכישע פאליטישע קרייזען קורסירען קלאנגען, אז דער פראנצויזישער אויסערן-מיניסטער וועט קומען אויף א בעזוך קיין אטען.

מיניסטער בארטו זאל האבען בעקומען אנ'אפיציעלע איינלאדונג.

עלעגאנט, שעהן, קינסטלעריש

שיך

אזוי זענען די

פון דער פירמע

A. Ogórek

11 ZAWADZKA 11

א ספעציעלע אפטיילונג פון מענער-שיך

שייטלען

מיט פאריזער שריינדן און פערטיגע שייטל-ווערען ערשטקל. און רעיטל אויסגעפיהרט

ביי קערש.

סקווער'אווא 15

וויכטיג נייעס פאר דער פראווינץ!

די בעקאנטע לאדזער טרופע פון

ב. ריבאווסקי

וואס האט מיט גרויס ערפאלג געשפילט אין לאדזער „פאפולארני"=טעאטער

פאהרט ארויס אויף גאסטשפילן אויף דער פראווינץ

מיט דער אקטועלער פיעסע

„ביליס-פראצעס"

געשעהענע!

ווארנונג פון ראבינאט!

ביי די געאסר'טע קצבים:

1) לייב זלאטאווסקי, ליפאווא 5

2) יצחק משה ווייספעלנער, לואיזא 17 (רוג זשעלאנא)

טאר מען נישט קויפען קיין שום פלייש אלס כשר

ועד הרבנים לעדת לאדז.

ב' נצבים, תרצ"ד.

דער קאמיטעט פון בית-הכנסת

„בקור חולים"

פלאץ וואלנאשטשי 10

מאכט בעקאנט, דאס די ימים-טובים הבע"ל וועט ביי אונז דאווענען א ניי-אנגאזשירטער בעריהמטער קאנטאר

ה' זשעמבינסקי

מיט כאר-בעגלייטונג. די נאכפראגע נאך פלעצער איז זעהר גרויס. מיר בעטען אלזא די געעהרטע מתפללים זיי זאלען צואיילען מיט'ן אויסקויפען בילעטען אויפ'ן קינפטיגען יאהר, ווייל אין די לעצטע טעג פאר ראש-השנה וועט בעשטימט אויספעהלען פלעצער.

יעדען אווענד פון 6 ביז 10 איז די שוהל אפען ספעציעל צו פערמיטען פלעצער.

מודעה. ברוך-קראנקע! קריפעל!

לייַדענדע אויף פערשידענע ביין-פערקריימונגען פון גוף (הויקערס)!

אין לאדז וויילט צום ערשטען מאל דער אמת'ער וועלט-בעריהמטער ספעציאליסט

Ortoped Natan Rapaport

פון ווין מיט 30-יעהריגער פראקטיק און נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אווענד

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

(פריהער וסכאדניא 23) טעל. 231-89

ברוך-ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערען אהן בלוטיגע אפעראציעס ראטעוועט אייער געזונד כל-זמן ס'איז נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען.

א הילף און א רפואה! דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע ביי אנפאנגס-ברוכען. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפפא, ד"ר העססינג און קאללאט. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פיס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס

פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).

פאר דאמען נאך אפעראציעס קינסטליכע ברוסטען.

ביים אראפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד.

געדענקט די אדרעס:

ארטאפעדישע אנשטאלט 23 פילסודסקיעגא 23.

וויכטיג נייעס!!

דערמיט טייל איך מיט דעם ג' פובליקום, אז היינט, דינסטאג, ד. 4 סעפט. 1934 קומט פאר

די פייערליכע ערעפנונג

פון דער ניי-מאדערן איינגעארדענטער

צוקערניע א.פ. „ITALJA"

פיעטריקאווער 62, טעל. 214-87

(פריהער גריצהענדלער)

און עמפפעהל זיך דעם ג' פובליקום.

מיט אכטונג

Cukiernia „Italja"

Piotrkowska 62, tel. 214-87

ענגלישער זאל אל. 1. מאי 2

לשמוע אל הרינה ואל התפלה!

עס ווערט בעקאנט געמאכט, דאס עס איז אונז געלונגען צו אנגאזשירען אויף די היינטיגע ימים נוראים דעם בעליבטען און טאלאנטפולען דאווענער און זינגער הש"ץ

הערש הארוויץ

וועלכער בעזיצט א קלינגענדע ריזען-שטימע מיט חזנישע קוואליפיקאציעס און וואס האט זיך שוין קונה שם געווען מיט זיין זיס הארציג דאווענען בעציובערענדיג די מתפללים מיט זיינע מתיקות'דיגע תפלות מיט א גרויס און גוט-איינשטודירט כאר. בעקוועמע פלעצער.

פלעצער ווערען פערדינגען א גאנצען טאג.

מיט אכטונג די אינהאבער.

זשיראנדאל

בראנז מיט קרישטאל, פאסענד פאר א בית-תפלה, פרייזווערט צו פערקויפען.

גראנסקא 44, וו. 11.

לעכער

צו וועש און הענט. שקעס ווערען געמאכט

שרודמיעסקא 8.

לשמוע אל הרנה ואל התפלה

עס ווערט געדאווענט

ראש השנה ויום כפור

צום 17. מאל מיט'ן יונגען עמוד-קינסטלער און הארציגען זאגער, וועלכער האט א לירישען טענאר, וואס בעציובערט די מתפללים מיט זיין נוסח התפלה, וועלכען איז מיר געלונגען צו אנגאזשירען צו די היינטיגע ימים נוראים

ה' משה'לע קופפאם

מיט א גוט איינשטודירט כאר

אין „ווילסעז זאל"

זאכאדניא 43

בעקוועהמע פלעצער. היגיענישע איינריכטונג.

פערזעהט אייך מיט פלעצער!

פלעצער ווערען פערדינגען טעגליך פון היינט, דינסטאג, ד. 2 סעפט. פון 10 פריה ביז 11 אוו.

מיט אכטונג י. ווייגטרויב

אוירען, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z.Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוזעקאפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולאטאריש פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

אכטונג טאמאשאווער חסידים

אזוי ווי דער טאמאשאווער רבי וועט זיין ימים-נוראים אין ווישניאווא-גורא, מאך איך בעקאנט, דאס עס וועט זיין צו פערדינגען נאכט-לעגער נאהנט פונ'ם רבי'ן מיט אלע בעקוועמליכקייטען ביי זילבער.

Dr. med.

M. WARHAFT

chor. wewnętrzne

powrócił

NARUTOWICZA 56 tel. 173-45

Dr. Z. HENRYKOWSKI

ספעציאל ארצט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען אויף

פיעטריקאווער 86

טעל. 143-63

נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד. פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע זאל. פאר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייזען.

Dr. med. R. Zalcwasser

CHIRURG

POWRÓCIŁ

Cegielniana 19, tel. 125-17

Przyjm. od 1—2 4—6 p. p.

Dr. med.

Haltrecht

צוריקגעקעהרט

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86

נעמט אן פון 8—11 מיטאג און פון 5—9 אוונט

זונטאג פון 10—1 בייטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייזן

Dr.

L.Szyfman

3 זשעלאנא 3

צוריקגעקעהרט

א מיליאן ארבייטער שטרייקען אין אמעריקע

וואשינגטאן, 3 (ספ. טעל.)
דער שטרייק אין דער טעקסטיל - אינדוסטריע האט ארומגענומען אנ׳ערך 1 מיליאן ארבייטער.
די פאסטולאטען פון די שטרייקענדע זענען: א 6־שעה׳דיגען ארבייטס־טאג און 5 ארבייטס־טעג אין וואך, ביי איינהייטליכע לויגען אין אלע קרייזען, 2) בישט רעדוצירען די איצטיגע וואכען־לויגען, 3) אויפהערען פערפאלגען די ארגאניזירטע ארבייטער, 4) העכערען די לויגען אין פאל, ווען אנ׳ארבייטער בעקומען נאך א ווארשטאט, 5) אנערקענען די פראפעסיאנעלע פעראיינען אלס פאר שטעהער פון די ארבייטער ביי אונטערהאנדלונגען, 6) בעשטימען שידס־געריכטען.
ניו־יארק, 3 (ספ. טעל.)
לויט אנדערע קוועלען בעטרעפט די צאהל שטרייקענדע בישט מעהר ווי 660,000 ארבייטער.

קאנגרעס פון די ענגלישע פראפ. פעראיינען

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.)
דער היי־יאהריגער קאנגרעס פון די ענגלישע פראפעסיאנעלע פעראיינען איז הייגט געעפענט געווארען אין ווימוט. עס בעהמען אנטייל 570 דעלעגאטען, וועלכע רעפרעזענטירען 210 פעראיינען. די צאהל מיטגלידער האבען זיך אין לעצטען יאהר פערקלענערט מיט 100,000 פערזאן.

פויליש-דאנציגער אפמאך

דאנציג, 3 (ספ. טעל.)
דעם 1 סעפטעמבער איז אריין אין קראפט דער פויליש-דאנציגער אפמאך, וועלכער ענטהאלט צווישען אנד. די ענינים וועגען דאנציגער אנטייל אין פוילישען אימפארט-קאנטיגענט, סאניטארע אויפזיכט איבער לעבענס-פראדוקטען און אומויש מיט אגראר-פראדוקטען.

דאנציגער גולדן שטעהט פעסט
ערקלערט דער פרעזידענט פון דאנציגער סענאט

דאנציג, 3 (ספ. טעל.)
דער פרעזידענט פון דאנציגער סענאט ראושנינג האט דורכן ראדיא געהאלטען א רעדע אין וועלכע ער האט געזאגט, אז דער דאנציגער גולדען שטעהט פעסט און אז אלע קלאנגען וועגען א דעוואלואציע פון גולדען, זענען נישט אמת.

סאוויעטען בעגריסען דעם פאקט פון די באלטישע מלוכות

ריגע, 3 (ספ. טעל.)
די אפיציעלע סאוויעטישע „פראוודא" בעגריסט מיט צופרידענהייט דעם פאקט פון די באלטישע מלוכות.

איטאליענישע פרעסע וועגען דער זשענעווער יוד. וועלט-קאנפערענץ

רוים, (י. ט. א.) די גאנצע איטאליענישע פרעסע ברענגט אויספיהרליכע בעריכטען וועגען פערלויף פון דער יודישער וועלט-קאנפערענץ אין זשענעווע. אונטערשטרייכענדיג די רעדע פון ד״ר גאלדמאן און דעם טייל, וואס ער האט דערמאנט, דאס איין איטאליען, נישט קוקענדיג אויף די קאנצעפציע פון „טאטאליטארען שטאאט" ווערען נישט געמאכט קיין בעגרענצונגען פאר דער יודישער גלייכבערעכטיגונג. די איטאליענישע צייטונגען ציטירען די ציפערן, וועלכע זענען אנגעגעבען געווארען אויף דער זשענעווער קאנפערענץ און וואט זענען נוגע די רעזולטאטען פון די באיקאט-בעוועגונגען געגען דייטשלאנד.

א נעגאטיווע שטעלונג צום קאנגרעס נעמט נאר אן די רוימער צייטונג „אטאברע", דער ארגאן פון „אוניווערסאלען פאשיזם", וועלכער שרייבט, דאס דער בעשלוס וועגען צונויפרופען א יודישען וועלט-קאנגרעס וועט צווינגען פערשידענע מלוכות אנצונעהמען א שטעלונג צו דעם פאקט, דאס עס עקזיסטירט און ענטוויקעלט זיין טעטיגקייט אנ׳ אינטערנאציאנאלער יודישער קאנגרעס. דאס בלאט זאגט ארויס די מיינונג, דאס צווישען די נאציאנאלע מלוכות און א געשאפענער יודישער אינטערנאציאנאלער קערפערשאפט, וועלכע האט איהרע אייגענע צוועקען און סטאטוטען, קענען ענטשטעהן ערנסטע אונטערשידען און קאנפליקטען.

מוסאליני שפאט אפ פון דער נאציסטישער ראסען-טעאריע
דאס דייטשע פאלק וועט זיין ראסען-ריין אפשר אין 600 יאר ארום...

רוים (יט״א) דער אפיציעלער ארגאן פון דער פאשיסטישער פארטיי „פאפאלא ד׳איטאליא" דרוקט אויפן ערשטען ארט אנ׳ארטיקעל איבער דעם דייטשען ראסיזם, וועלכער ווערט דא אלגעמיין צוגעשריבען דעם שעף פון דער רעגירונג מוסאליני אליין. דער ארטיקעל איז געשריבען אין צוזאמענהאנג מיטן פראיעקט פון דער דייטשער רעגירונג איינצופיהרען ספעציעלע „פאספארטען" פאר די ריינע ארייער, אין וועלכער עס וועט בעצייכענט ווערען זייער ארישע אפשטאמונג. צי עקזיסטירט אבער א דייטשע ראסע, צי האט זי אמאל עקזיסטירט אדער וועט אמאל אזעלכע זיין—פרעגט זיך איראניש דער מחבר פון ארטיקעל און בעווייזט מיט ציטאטען פון... „מיין קאמף" (וועלכער איז ערשינען אין איטאליענישער איבערזעצונג). דאס א ריינע נישט-געמישטע דייטשע ראסע איז קיינמאל נישט געוועזען און דאס דייטשלאנד איז אלעמאל געווען א געמיש פון פערשידענע פעלקער און שבטים — אין בעסטען פאל — שרייבט „פאפאלא ד׳איטאליא". אויב מען זאל וועלען איצט דורכפיהרען א רייניגונג פון דעם דייטשען פאלק דארף, לויט די אויסרעכנונגען פון די עקספערטען דויערען מינדעסטענס 600 יאהר ביז דאס זאל דורכגעפיהרט ווערען. מיר האבען דעריבער — ענדיגט זיינע שארפע איראנישע בעמערקונגען דער אפיציעלער ארגאן פון פאשיזם — גענוג צייט דעם ענין נאכאמאל רוהיג ארומצורעדען.

ארעסטירט די מערדער פון דער יודישער משפחה הלומי אין קאנסטאנטין
שטאט-פערוואלטונג אין טוניס קומט צוהילף די יודישע געליטענע

פאריז (יט״א) אין קאנסטאנטין זענען ארעסטירט געווארען 2 מערדער פון דער יודישער משפחה הלומי, וועלכע אין אויסגעשאכטען געווארען בעת דעם פאגראם. די מערדער זענען זיך מודה אין דעם שוידערליכען פערברעכען און האבען געשילדערט די סצענעס פון מאָ״ד. איינער פון די מערדער האט מיט א שטילעט דערשטאכען פרוי הלומי אין איהר זוהן, דער צווייטער מערדער האט דערשאסען מיט א ביקס די איבעריגע מיטגלידער פון דער משפחה הלומי.

פאריז (יט״א) די שטאט-פערוואלטונג פון לא מארסא אין טוניס האט אסיגנירט 500 פראנק לטובה די געליטענע פון דעם אנטי-יודישען פאגראם אין קאנסטאנטין. דער פארשלאג איז ארויסגעטראגען געווארען דורך א מוזולמענישען ראטמאן.

דער פרעפעקט פון קאנסטאנטין האט צוגעשיקט א בריף צו די יודישע צייטונגען, אין וועלכע ער קלערט אויף, דאס בעת די בלוטיגע געשעהעניש אין קאנסטאנטין האט ער געווילט אין פראנקרייך. גלייך אבער ווי ער האט זיך דערוואוסט וועגען די געשעהענישען איז ער אפגעפלויגען אויף אנ׳אעראפלאן קיין קאנסטאנטין.

קבלת-פנים פון סאוויעטישען פלאט אין גדיניע

גדיניע, 3 (ספ. טעל.) 7 אין אווענד איז אין אפיצירען-קאסינא איינגעארדענט געווארען א קבלת פנים לכבוד די אנפיהרער פון סאוויעטישען פלאט, וועלכער בעזוכט דעם גדינער פארט.

דאנציג, 3 (ספ. טעל.) אין אווענד איז די דעלעגאציע פון סאוויעטישען באלטישען פלאט באפעפאהרען קיין ווארשא.

וועגען א יודישען וויצע-בירגערמייסטער אין יפו

יפו, (יט״א) די יודישע קהלות אין יפו און תל-אביב האט איבערגעגעבען א מעמאריאל דעם הויך-קאמיסאר פון ארץ-ישראל, אין וועלכען עס ווערט פערלאנגט, אז אלס וויצע-בירגערמייסטער פון יפו זאל בעשטימט ווערען איינער פון די יודישע מיטגלידער פון יפו׳ער שטאטראט.

אוניפיצירונג פון אלע לאנדווירטשאפטליכע רעגירונגס-אמטען אין ארץ-ישראל

ירושלים, (יט״א) ווי עס ווערט אפיציעל מיטגעטיילט האט דער הויך-קאמיסאר בעשלאסען צו אוניפיצירען אין דעפארטאמענט אלע לאנדווירטשאפטליכע רעגירונגס-אמטען. דער נייער פעראייניגטער דעפארטאמענט וועט אנהויבען פונקציאנירן פון מערץ 1935 אלס „דעפארטאמענט אף לענדס ענד סירוויים" אונטער דער ליטונג פון פולק. פ. י. סאלמאן.

ווי מען רעכענט, וועט מען נאך ביז׳ן סוף פון פינאנץ-יאהר 1934-35 בעוויזען דורכצופיהרען די רעפארם פון די דארף-שטייערן, וואס בעשטייט אין פערבייטען דעם אטאמאנישען מעשר „ווערקא" אין מאסאקאפאט-שטייער מיט א נייעם סיסטעם פון באדען-שטייערן.

ראדיא-פראגראם
דינסטאג, ד. 4-טן סעפטעמבער 1934

היינט 6.45 אוו. גרויסע טרויער-אקאדעמיע נעווידמעט חיים נחמן ביאליק, 6.45 פריהמארגען-אודיציע, 6.48 גימנאסטיק, 6.58 גימנאסטיק, 7.05 גראמאפאן, 7.25 גראמאפאן, 7.50 רעקלאמע-קאנצערט, 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 ידיעות, 12.05 פרעסע-איבערזיכט, 12.10 קאנצערט, 12.45 אודיציע פאר קינדער, 1.00 ידיעות פון טאג, 1.05 קאנצערט, 3.30 עקספארט-ידיעות, 3,35 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער, 4.45 פ.ק.א.-קעסטעל, 5,00 קאנצערט, 5,25 א שמועס פאר פרויען, 5.35 לידער, 5,50 טעכניש פאסט-קעסטעל, 6,00 גראמאפאן, 6,10 רעפערטואר פון די טעאטערען. 6,15 קלאוויר רעציטאל, 6,45 טרויער אקאדעמיע געווידמעט ח.נ.ביאליק. 7,05 קאנצערט פון דאנס כאר, 7,20 אקטועלער שמועס, 7,30 קאנצערט, 7,50 ספארט ידיעות, 8 1טער און 2טער אקט פון דער אפערע „דושאקאנדא", 9,25 אווענד ידיעות, 9.40 3-טער און 4-טער אקט פון דער אפערע „דושאקאנדא, 11 ידיעות, קאמוניקאטען, 11.05 רעקלאמע קאנצערט.

די פאדערונגען פון די א״י-אראבער

ירושלים. (יט״א) די יפו׳ער אראבישע צייטונג „אל דיפעא" טיילט מיט, דאט לויט די אינפארמאציעס פון אויטאריטאטיווע קוועלען, וועלען די צוגרייטונגען פאר שאפונג פון לעגיסלאטיוו-ראט אין א״י אין קורצען פערענדיגט ווערען. די צייטונג גיט צו, אז די שאפונג פון לעגיסלאטיוו-ראט וועט נישט אפשוואכען די פאדערונגען פון די אראבער. די אראבער פאדערען איצט, פונקט ווי פריהער, אפצושטעלען די יודישע איינוואנדערונג און פערבאטען די יודען צו קויפען ערד. יעדער אנדערער שריט, וואס וועט נישט בעריקזיכטיגען די אראבישע פאדערונגען, איז פערמשפט צו בלייבען ערפאלגלאז.

„אל דיפעא" דערצעהלט ווייטער, דאס א מוזולמענישער פיהרער מיט א „גרויסען אויטאריטעט" איז געווארען אינפארמירט, אז דער לעגיסלאטיוו-ראט וועט געשאפען ווערען נאך דעם צוריקקעהר פון הויך-קאמיסאר סער ארטור וואוקאפ פון לאנדאן קיין ארץ-ישראל.

דער דאזיגער „הויכער אויטאריטעט" זאל האבען ערקלערט, אז די גאנצע רעגירונגס-פארם אין ארץ-ישראל וועט וועזענטליך געענדערט ווערען. די בעפעלקערונג פון ארץ-ישראל זאל אין קורצען בעקומען א זעלבסטפערוואלטונג.

ירושלים, (יט״א) פאר׳ן אפפאהר פון דעם הויך-קאמיסאר סער ארטור וואוקאפ קיין לאנדאן איז אין רעגירונגס-הויז פארגעקומען אנ׳ אויפנאהמע, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט א רייה פיהרענדע אראבישע פערזענליכקייטען. עס זענען געווען אנוועזענד דער ירושלים׳ער גרויס-מופטי און אנדערע איינפלוסרייכע מיטגלידער פון דער הוסייני-משפחה, דער וויצע-פארזיצער פון דער אראבישער עקזעקוטיווע, דזשארדזש אנטאניוס א. אנד.

„דבר" בעמערקט דערביי, אז דער דאזיגער אויפנאהמע דארף צוגעשריבען ווערען א גרעסערע בעדייטונג ווי געוועהנליך.

איטאליענישע מיליטערישע מיסיע אין מאסקווע

ריגע, 3 (ספ. טעל.)
בעכטען איז קיין מאסקווע אנגעקומען אנ׳איטאליענישע דעלעגאציע, וועלכע איז פייערליך אויפגענומען געווארען.

Dr.
Wajnberg
ספעצ. פון לונגע, הארץ און טסלערא־זו־קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

פאר גאלד,
בריליאנטן
ביזשוטעריע
און לאמבארד- קוויטעם
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 93-201
ספעציאליסט
פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג.
ספעקטואלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אווענד.

Dr. HELLER
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט, זונטאג פון 11—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעלעפאן 112-25
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.
אלע, אלע קומען זיך געזעגנען מיט דעם לאדזער ליבלינג
מיכאל מיכאלעסקא
אונאפרופליך לעצטע פארשטעלונגען
היינט, דינסטאג, 9.30 אוונט
גרויסע הנחה- און פאלקס-פארשטעלונג
איינהייטליכע רעוואלאציע-פרייזן. אלע בילעטען אין פארטער בלויז 1 זל.
דער לעצטער טאנץ
אין דער אפערעטע „דער לעצטער טאנץ" נעמען אנטייל איבער 50 פערזאן
א טעמפא-קאנצערט-צוזאמענשפיל פון די בעסטע יודישע ארטיסטען אין פוילן. מיכאל מיכאלעסקא איז יעצט דער טאג-געשפרעך אין לאדז! אזא גראנדיעזען און אמוזירענדן פערוויילונגס-אווענד איז א זעלטענע געלעגענהייט, וואס יעדער טעאטער-ליבהאבער בעדארף און מוז דאס זעהן. דער אוונט וועט אייך לאנג בלייבען אין זכרון.
מארגן, אלע בי-לעטען גאר 1 זל. „די טשארדאש-פירשטין" מיט מיכאל מיכאלעסקא און פאניא רובין אין די הויפט-ראלען
איהר האט געלאכט? וואס קומט דעם דאנערשטאג? איהר וועט ווידער לאכען!
לעזט דעם מארגענדיגען אנאנס!

דער געפּענטעטער טייוועל

שטענדיג דראָהענדיגער קריגס-אויסברוך יאַפּאַן — סאָוויעטען

מיר לעבען באמת אין היסטאָרישע צייטען. מיר זענען געווען און מיר בלייבען אויך ווייטער עדות פון גרויסע היסטאָרישע געשעהענישען אין איירָאָפּאַ, איצט וויל אויך אַזיע איינאָרדנען פאַר דער וועלט אַ פּרעכטיגע און ווייטגרייפענדיגען ספּעקטאַקל. פאַר אונזערע אויגען שטרענגען אָן 2 מעכטיגע מלוכות די מוסקולען, כדי צו וואַרפען זיך איינע אויף דער אַנדערער און אין פייער אין בלוט געפינען אַן אויסגאַנג פון דער סיטואַציע, וואָס איז אַ רעזולטאַט פון זייער פּאָליטיק, פון זייער מלוכה-ענטוויקלונג און פון זייער געאָגראַפישער לאַגע.

יאַפּאַן וויל רעאַליזירען דעם לאָזונג „אַזיע פאַר אַזיאַטען". יאַפּאַן וויל שאַפען עפּעס ענליכעס צו דער גרויסער רוסישער אימפּעריע מיט דעם אונטערשיד, וואָס די ריזיגע אימפּעריע זאָל זיך געפינען אין אַזיע. אויפ'ן וועג פון אָט די שטרעבונגען שטייט סאָוויעט-רוסלאַנד. צו רוסלאַנד געהערט דער ברייטער ברעג-פּאַס אויפ'ן ווייטען מזרח. דער ים-פּאַס פון רוסלאַנד לאָזט נישט יאַפּאַן זיך אויסשפּרייטען איבער אַזיע. כל זמן דער יאַפּאַנישער ים וועט נישט זיין אַ בעשטאַנד-טייל פון יאַפּאַן, קאָן יאַפּאַן נישט זיין די אַליינהערשערין אין מאַנדזשוריען און אין מאָנגאָליען. פון דער אַנדערער זייט קאָן נישט רוסלאַנד דערלאָזען אָפּגעשניטען צו ווערען פון גרויסען אָקעאַן. פערלירען דעם אַמורישען געביט מיט'ן האַפען פּאָרט-אַרטור וואָלט בעדייט פאַר די סאָוויעטען אַראָפּגיין אין דער רייהע פון די קלענערע מלוכות, פערלירען דעם גרויסען אויטאָריטעט פון איינער פון די מלוכות, וואָס דעצידירען וועגען גורל פון דער וועלט און פון איהר צוקונפט. מאָנגאָליע, בוריאַטען, קאַלמיקען, קירגיזען, טורקמענער, ביוואַנער, בוכאַרען — די אַלע פעלקער ווערען געהאַלטען סיי דורך דער ציוויליזאַטאָרישער ווירקונג פון דער ראַטען-מאַכט, סיי דורך דער השפּעה פון רוסלאַנדס גרויסקייט און פּרעסטיזש.

אין ווייטען מזרח וועט זיך דעריבער צופלאַקערן מיט דער צייט איינער פון די גרעסטע און וועלט-גרייכענדיגסטע מלחמות. דער שטרייט צווישען יאַפּאַן און די סאָוויעטען קומט פאַר נישט צוליב דער מזרח-כינעזישער באַהן, וועלכע געפינט זיך אויבען אויף אין צענטער פון דער מחלוקה. אין שפּיל גייען דאָ אַריין די ווייטסטע און ערנסטע מלוכה-אינטערעסען און צוקונפט-פּלענער פון ביידע מלוכות.

דאָס געשפּענסט פון מלחמה הענגט איבער'ן ווייטען מזרח שוין זייט יאָהרען. יעדעסמאָל קומט אויף אין דער לעצטער מינוט דער שיין פון שכל און האַלט אָפּ דעם פּראָוואָצירענדיגען צד, יאַפּאַן, פון אָנגריף. ער צווינגט יאַפּאַן, וואו, עס דאַכט זיך, אַלע כוחות זענען שוין אָנגעגרייט און פונאַנדערגעלאָזט זיך צו וואַרפען אין קריג, נאָך אַמאָל זיך צו איבערלייגען און צו בעטראַכטען, צי שוין זיך וואַרפען אין קריג אָדער נאָך אָפּוואַרטען, נאָך אויסשפּעקולירען. אָבער, אַז עס וועט קומען דער אויסברוך, בעוואוסטזיניג אָדער דורך שפּיל פון צופאַל, דערין איז נישטאָ קיין שום צווייפעל.

און ווי אַזוי וועט זיך ענדיגען דער אויסברוך פון די צוויי ריזיגע כחות? נאָך מיט אַ צוויי יאָהר צוריק וואָלט אויף דער דאָזיגער פראַגע יעדער געענטפערט, אַז דער זיגער וועט פון קריג אַרויס יאַפּאַן. איצט האָט זיך די פּרהעלטעניש פון די כחות אַזוי געענדערט, אַז אויף דער פראַגע וועט נישט יעדער אַזוי לייכט און אַזוי גיך ענטפערען. די פריהערדיגע זיכערקייט אין נצחון פון יאַפּאַן איז פון לאַנג פאַריבער, עס זענען אויפגעשטאַנען גאָר גרויסע ספקות בנוגע דעם סוף פון דער מעגליכער מלחמה צווישען יאַפּאַן און דעם פאַרבאַנד פון די סאָוויעטען.

אין איצטיגען מאָמענט איז יאַפּאַן פּאָליטיש אינגאַנצען איזאָלירט. דער שווערער סיכסוך מיט אַמעריקאַ און די פערערגערטע בעציהונגען מיט ענגלאַנד זענען פאַר יאַפּאַן זעהר נישט קיין גינסטיגע סימנים אין פאַרשטייענדיגען קריג. פערקעהרט, די סאָוויעטען איז פאַר דער צייט געלונגען צו סטאַבּיליזירען זייערע בעציהונגען אויף מערב, צו שליסען פריינדשאַפט מיט פראַנקרייך און עס האַלט דערביי, אַז די סאָוויעטען זאָלען אין דער גאָר ביכער צוקונפט ווערען אַ מיטגליד פון פעלקער-בונד. פון סטראַטעגישען שטאַנדפּונקט האָט יאַפּאַן בעקומען אַ גוטע אָפּעראַציאָנס-באַזע אין מאַנדזשוריען און אין אינערליכען מאָנגאָליען. אָבער די סאָוויעטען האָבען אַרויסגעוויזען ממש וואונדערבאַר ענערגיע און פון טעכנישער צוגרייטונג, אַריבערטראַגענדיג אויף טויזנטער קילאָמעטער ווייט קיין מזרח זייערע מלחמה-באַזעס, נאָהענטער צום קינפטיגען קריגס-שוי-פּלאַץ. די ידיעות, וואָס קומען אָן פון ווייטען מזרח, דערציילען וועגען גרויסער קאָנצענטראַציע פון מיליטער און פון כלערליי נויטיגע מלחמה-מכשירים, וועלכע די סאָוויעטען האָבען בעוויזען אַריבערצוואַרפען אין ווייטען מזרח און זיין גרייט צו יעדער מינוט זיך אַקעגענצושטעלען דעם אָנגריף פון יאַפּאַן. די סאָוויעטען האָבען אַזוי ווייט זיך פערזאָרגט אויפ'ן פאַל פון קריגס-אויסברוך, אַז זיי זענען אויף אַ געוויסער צייט נישט אָנגעוויזען אויף דער פערזאָרגונג, וואָס דאַרף קומען פון די מערב'דיגע ראַיאָנען פון אייגענעם לאַנד. אין איין וויכטיגער הינזיכט שטייען די סאָוויעטען לויט אַלע פערהאַנענע ידיעות אָהן ספק העכער פאַר יאַפּאַן. דאָס איז אין געביט פון לופט=קאַמף און צוגרייטונג. די סאָוויעטען האָבען קאָנצענטרירט אויפ'ן ווייטען מזרח ריזיגע באַזעס פון לופט-פלאָט און וועגען די קוואַליטעטען פון די רוסישע פליהער און זייערע אַפּאַראַטען זאָגען עדות די פערשידענע מאַנעווערס אין צענטער פון לאַנד און דער ערפאָלג פון אַזעלכע אונטערנעהמונגען, ווי עס איז געווען די רעטונג פון דער טשעליוסקין=עקספּעדיציע דורך די סאָוויעטישע פליהער.

אין די סאָוויעטען האָט איצט יאַפּאַן נישט יענעם געגנער, וועלכער עס איז אַמאָל געווען דאָס צאַרישע רוסלאַנד און נישט יענץ אָפּגעשוואַכטע און אויסגעמאַטערטע לאַנד, וואָס עס האָט מיט זיך פאַרגעשטעלט רוסלאַנד מיט עטליכע יאָהר צוריק. דער קריגס-אויסברוך פערציהט זיך דעריבער, יאַפּאַן מוז צעהן מאָל נאָכדענקען, איידער זי וועט זיך ענטשליסען אויפצופּענטען דעם גיהנם. אָבער אייביג איינהאַלטען די טייוואָלנישע כוחות וועט נישט געלונגען.

אַלגעמיינע שנאה צו יודיש

אָפּאַטאָשו וועגען זיינע איינדריקען אין ארץ-ישראל

„אָפּיניע" ברענגט אַן אינטערעסאַנטען, יעדענפאַלס פאַר די יודישע מאַסען, אינטערוויאו מיט יוסף אָפּאַטאָשו. ווי בעקאַנט, איז דער בעריהמטער שרייבער נישט לאַנג צוריק געווען אין סאָוויעטען-רוסלאַנד און פערברענגט אין זעהר אינטערעסאַנטע שמועסען מיט די יודישע שריפטשטעלער אין פערבאַנד, ערקלערענדיג זיך פאַר אַ סימפּאַטיקער פון די גרויסע אויפטוען אויף אַלע געביטען פון מענשליכען מאַטעריעלען און גייסטיגען שאַפען, וואָס קומען דאָרט פאָר. אָפּאַטאָשו איז אויך נישט לאַנג צוריק געווען אין פּאַלעסטינע. עס איז דעריבער נאַטירליך, וואָס דער אינטערוויאוער האָט דעם שריפטשטעלער געפרעגט וועגען זיינע איינדרוקען אין די בעזוכטע לענדער. אָפּאַטאָשו האָט צוו. אַנד. זיך אַרויסגעזאָגט וועגען דער בעציהונג אין ארץ ישראל צו יודיש.

— אין איין פּונקט, האָט ער געזאָגט, קומען זיך צונויף אַלע יודען אין פּאַלעסטינע. איך מיין זייער בעציהונג צו דער יודישער שפּראַך. דער גאַנצער ישוב ווייזט אַרויס שנאה צו דער שפּראַך, אין וועלכער עס דריקט זיך אויס אויך מיין שאַפען. איך האָב אַ שטייגער בעזוכט די ראַעל-גימנאַזיע אין חיפה, איך האָב בעטראַכט די ביבליאָטעק אין דער דאָזיגער אַנשטאַלט און צו מיין פערוואונדערונג האָב איך פעסטגעשטעלט: אין אָט דער גאַנצער יודישער ביכער-זאַמלונג האָב איך נישט געפונען קיין איין בוך פון אַ יודישען מחבר... אַן אויסנאַהם איז געווען בלויז שלום-עליכם, אָבער אויך ער האָט פיגורירט אין אַ העברעאישער איבערזעצונג. אַנדערע ליטעראַטורען זענען געווען רייך רעפּרעזענטירט און אַ שטייגער וואָלטער סקאָט'ן האָב איך גזעהן אַזש אין פינף ענגלישע אויסגאַבען. אויב עס גייט אין איגנאָרירען די יודישע שפּראַך און די שאַפונגען אין דער דאָזיגער שפּראַך איז דער אייגענהייטליכער פּראָגנאָז אין פּאַלעסטינע שוין דערגרייכט געוואָרען פון לאַנג. אַפילו די כלומרשטע פריינד פון יודיש סאָלידאַריזירען זיך דאָרט מיטען דאָזיגען פאַר מיר אומפאַרשטענדליכען וואַנדאַליזם. ווייל ווי אַזוי זאָל מען אַנרופען אָט דאָס בעשפּייען די אייגענע קולטור. איך האָב גאָרנישט געגען העברעאיש, אויב 250 טויזענט יודען ווילען זיך בענוצען מיט העברעאיש, דאָס הייסט אָבער נישט, אַז מיך זאָל נישט אויפרעגען ביז גאָר די געוואַלט-טאַט, וואָס ווערט בעגאַנגען לגבי דער שפּראַך, אין וועלכער איך שאַף.

נאָך די דאָזיגע ליידענשאַפטליכע ווערטער פון אָפּאַטאָשון איז ענטשטאַנען, ווי עס דערציילט דער אינטערוויואוער אַ פריקרע פּויזע. מען איז דעריבער גיך אַריבערגעגאַנגען צו אַן אַנדער טעמע און אויף דער פראַגע, ווי האַלט עס מיט די יודען אין רוסלאַנד, ווי לעבען דאָרט די יודען, האָט אָפּאַטאָשו געענטפערט:

— זיי לעבען ווי פרייע, הונדערט פּראָצענט גלייכבערעכטיגטע בירגער פון דער ריזיגער מלוכה...

דער אינטערוויואער פרעגט, צי האָט אָפּאַטאָשו גערעדט וועגען דעם מיט איינעם פון די פּשוט'ע יודען, מיט אַ יוד פון אַלע טאָג.

אָפּאַטאָשו האָט אַ שמייכעל געטון און האָט דערציילט וועגען אַן אַלטען יודישען שמיר, אַ פאָטער פון עלף קינדער. דערציילט האָט ער אויפגעלעבטערהייט מיט אַ פונק אין די אויגען:

צוויי זיהן זיינע זענען אָפיצירען, דריי פערנעהמען אָנגעזעהענע פּאָסטענס אין דער מלוכה=פערוואַלטונג, די טעכטער האָבען אויסגעצייכענטע רעגירונגס-פּאָסטענס. און וואו, רופט אויס דער שרייבער, וואָלט אַזאַ זאַך מעגליך געווען ?! דער יוד איז אין סאָוויעטען-רוסלאַנד אַ פרייער און שטאָלצער מענש. מיט וואָסער ברען האָט מיר וועגען דעם דערציילט קולבאַק! און מיט וואָסער פיין האָט מיר דערציילט אַ געוויסן קליינעם עפּיזאָד, וועלכען ער האָט בייגעוואוינט אין ווילנע און קאָן איהם באַין אופן נישט פערגעסען. ער איז אין ווילנע אַמאָל געגאַנגען אין גאַס. ער איז געגאַנגען ווי יעדער מענש איבער'ן טראָטואַר. פּלוצים האָט מען איהם געגעבען אַ שטויס אַראָפּ פון טראָטואַר... דאָס איז געווען איינער, וועלכען עס איז נישט געפעלען געוואָרען דאָס נישט-אַרישע פּנים פון יודישען שרייבער... און אין סאָוויעטען-לאַנד... דאָרט ענטוויקעלט זיך און בליהט די יודישע ליטעראַטור. נישט אַזוי ווי אין וואַרשאַ, גיט ער צו מיט גאַל, וואו איך האָב בעטראַכטען אַ מוראדיגען בעפאַלענקייט, א פּוסטקייט, אָפּגעשטאַנענקייט און קאַטאַסטראָפע.

אָפּאַטאַשו האָט קוים בעהערשט זיין אויפרעגונג, ווען ער האָט גענומען רעדען וועגען יודישען ליטעראַרישען לעבען אין וואַרשאַ.

— יעדער בלאָזט זיך דאָ ווי אַ אינדיק, האַלט זיך פאַר אַ געניוס, פערגעסענדיג, אַז דעצידירענד איז אין דעם פאַל שווערע און געוויסענהאַפטע אַרבייט... אויסער דעם גלענצענדען דיכטער און דראַמאַטורג אהרן צייטלין, אַ חוץ מאַנגער'ן און רחל קאָרן זעה איך דאָ נישט קיין מענשען פון ווירקליכער בויענדיגער ליטעראַרישער אַרבייט...

און נאָך איין זאַך: איך האָב געזעהען אין ליטעראַטען-פעראיין אַ גאַנצען לעגיאָן פון יונגע שרייבער. ווער אינטערעסירט זיך מיט דער שריפטשטעלערישער יוגענד? נישט אַלע, צום טייוועל זענען דאָך גראַפאָמאַנען!

מענשען פון די וואָלקענס

א שפּרונג פון 8100 מעטער הויך

די צייטונגען האָבען נישט לאַנג געבראַכט אַ קורצע ידיעה, אַז דער סאָוויעטישער פליהער ניקאָלאַי יעוודאָקימאָוו האָט געשלאָגען דעם וועלט-רעקאָרד פון שפּרינגען מיט אַ פאַל-שירעם, דערגרייכענדיג אַ הויך פון 8100 מעטער. אָט=וואָס יעוודאָקימאָוו דערצעהלט אַליין וועגען דעם דאָזיגען אייפּטו זיינעם:

אויפ'ן פליה-פּלאַץ האָט געהערשט אַ גרויסע אויפלעבונג. אין עראָפּלאַן איז איינגעמאָנטירט געוואָרען דער באַראָגראַף, אַן אַפּאַראַט, וואָס פערצייכענט אויטאָמאַטיש די הויך. מיינע חברים האָבען מיך בעגאָסען מיט אַן עמער קאַלט וואַסער. איך ציה אויף זיך אַרויף דעם ספּעציעלען לעדערנעם קאָסטיום. נאָכ'ן פליהען אַ שעה מיט אַ פערטעל דערגרייכען מיר די הויך פון 8100 מעטער, די העכסטע גרעניץ, וואָס כ'האָב זיך לויט'ן טרענינג אָנגעמערקט. דער פליה-פּלאַץ האָט זיך קוים געזעהען — ער איז געווען פערשטעלט פון די וואָלקענס. מיין בעגלייטער האָט מורא, אַז דער שטאַרקער ווינד וועט מיך אָוועקטראָגען צום ים. פּלוצלינג הייבט מיר אָן צו שווינדלען פאַר די אויגען. דער צושטראָם פון זויערשטאָף הערט אויף. איך כאַפּ שנעל אָן די לופט-רויר און זעה, אַז זי איז צובראָכען. איך נעם אַרום די רויר מיט די פינגער פון דער לינקער האַנד. מיט דער רעכטער האַלט איך זיך ביים עראָפּלאַן. אַ קאָמיש געפיהל. די טעמפּעראַטור איז 29 גראַד אונטער נול. עס צינדט זיך אָן א רויט לעמפּעלע — אַ סיגנאַל צום שפּרינגען.

און אָט בין איך אַליין אין דער לופטען. די קניה פרירען, דער מעכטיגער לופט-שטראָם וואַרפט מיך אין אַלע זייטען, מיט'ן קאָפּ אַראָפּ. דורך אַ נישט=ווילענדיגער בעוועגונג ענטשטעהט אַ נייער נישט-פאַראויסגעזעהענער לופט=ווידערשטאַנד. איך פאַל אַריין אין א ווירבעל. דורך אַ בעוועגונג פון אַ האַנד און פוס ברענג איך דעם קערפּער אין גלייכגעוויכט. 5500 מעטער. די ערשטע וואָלקענס. עס קומט אויס קאָמיש, וואָס דער גאַנצער וואָלקען איז 2 מעטער די דיק. איך קוק מיך אום: די וואָלקענס אַנטלויפען שנעל אין דער הויך.

איך הויב אָן צו זינגען, כדי אויסגלייכען דעם לופט=דרוק אויף די אויערען=פייקלעך. עס איז נישט געזונגען, גאָר געוואָיעט.

אַרום און אַרום די זון. מיט פיין פיהל איך מיין איינזאַמקייט. איך וואָלט געוואָרפען אַהער און אַהין און רעווע מיט'ן גאַנצען כוח. ווידער א לופט-ווירבעל. אַנ'ערך 400 מעטער טאַנץ איך אין דעם ווירבעל.

איך פאַל אין דער צווייטער וואָלקען-מאַסע. די בריל איז בעהויכט. איך קען נישט פעסטשטעלען די לאַגע פון קערפּער און נעם אַראָפּ די בריל און די מאַסקע. איצט פאַל איך אָהן א צושטראָם פון זויערשטאָף ווייטער. איך פיהל נישט קיין לופט-מאַנגעל און אויך נישט קיין שוועריגקייטען ביים אָטעמען. די צווייטע וואָלקען-שיכט זעהט מיר אויס אומאַנגענעהם לאַנג.

ווידער און ווידער קוק איך אויפ'ן זייגער און הער נישט אויף צו שרייען. אַ נייע וואָלקען-שיכט, די דריטע. איך פאַל דורך, אונטער מיר ליגען שטורעם-וואָלקענס, די לעצטע וואָלקען-שיכט איך ווייס, עס איז אַנ'ערך 1000 מעטער די הייך, איך פאַל אַריין אין אַ מעכטיגען ווירבעל און מיין, אַז די נשמה וועט פון מיר אַרויסגעטרייסעלט.

דער זייגער ווייזט 140 סעקונדען. די העכסטע צייט! איך פאַל פון די וואָלקענס, אונטען ליגט די ערד, א טייך, אַ פעלד, שטורמיש וואַקסט אין מיר די פרייד. איך כאַפּ אָן דעם רינג... אכטונג: ערד... איך פערמאַך די אויגען, דריק דעם זייגער און רייס מיט איין רוק דעם רינג.

אַ פאַלשירעם, וואָס עפענט זיך ביי אַזאַ גע שווינדקייט, איז גורם אַ קלאַפּ פון 700 קילאָ. דער רוק איז געווען אַזוי שטאַר[illegible] אַז דער פילץ שוך פון רעכטען פוס איז מי[illegible] אָפּגעשפּרונגען, אָבער געשווינדעלט האָט [illegible] דער לאַנגער טרענינג איז מיר צונוץ געקומען.

איך האָב זיך אָנגעשלאָגען אין ראַנד פון אַ פעלד, האָב זיך איבערגעקוליעט און בין געבליבען ליגען אויפן אַנדערען עק פון פעלד.

נישט ווייט האָבען געאַרבייט פּויערים, זיי האָבען דערזעהען אַ מענשען, וואָס איז אַראָפּגעפלויגען פון די וואָלקענס אויף אַ בלאָז און זענען גיך געקומען צו לויפען. דער ערשטער איז געקומען דער זיידע, ער האָט מיר פאַרגעלייגט טאַבאַק און זיין רעכטען שוך.

די פּויערטעס איז געפעלען געוואָרען די זייד פון פאַלשירעם.

מיט איין וואָרט — אַלע זענען געווען צופרידען.

דייטשע יודען, וואס האבען זיך אמאל אפגעזאגט פון יודישקייט, קומען יעצט מאסענווייז צוריק

די קהלות פון דייטשלאנד זענען פערוואָרפען מיט „חרטה-בריף" פון אזעלכע יודען. — זיי האבען זיך פריהער געהאלטען פאר „דייטשען" און פון יודען נישט געוואלט וויסען

(א בריף פון בערלין)

פון מ. גארדאן.

געווען איז עס ערשט מיט א צוויי יאהר צוריק. פאר מיר אליין איז עס געווען א שטיקעל איבער־ראשונג. איך האב נעמליך בעקומען א פערטרוילי־כען בריף פון פארשטאנד פון דער בערלינער יודישער געמיינדע. געהאנדעלט האט זיך וועגען א דעליקאטען ענין. איך גלויב, אז איך האב דאס רעכט היינט עס אויסצוזאגען. די געשיכטע איז געווען אזא:

א געוויסער שריפטשטעלער (בלויז דעם נאמען זאג איך נישט אויס) האט אריינגעשיקט צו דער היגער געמיינדע אן ערקלערונג, אז ער טרעט ארויס פון איהר און זאגט זיך צוגלייך אפ פון דער יודישער רעליגיע. די געמיינדע האט עס בעטראכט פאר א גרויסען פערלוסט. זי האט נישט געוואלט ארויסלאזען דעם דאזיגען מיטגליד פון איהרע רייהען. זי האט נאך געוואלט איהם ווי ס'איז אפהאלטען פאר זיך, דעריבער האט זי זיך געווענדעט צו מיר און געבע־טען, אז איך זאל פרובירען מיט איהם איבערעדען וועגען זיין ערקלערונג און בעשלוס. מיט אנדערע ווערטער: איך זאל איבערנעמען אויף זיך די אויפ־גאבע איהם „מחזיר למוטב" צו זיין. און פארוואס גראד איך? ווייל מיר־ביידע, איך און יענער, זענען קאלעגען לויטן פאך, און וועלען מיר זיך אפשר בעסער קענען צוזאמענרעדען.

לכתחילה האב איך אט די שליחות נישט גע־וואלט איבערנעמען. ווי קום איך גאר דערצו? איך האב שטענדיג פיינט געהאט יודישע מיסיאנערען. מיט אמאל זאל איך אליין ווערען א מיסיאנער! איך וויל איבערהויפט נישט זיין קיין „נשמה־פער־זארגער", צו ראטעווען יעבעמס נשמה.

אז איך האב זיך אבער גוט איבערגעלייגט, בין איך געקומען צו אן אנדער בעשלוס: איך נעם עס אן, נישט צוליב דער אויפגאבע, נאר, דער עיקר, צוליב'ן יודיש־מענשליכען אינטערעס. אלס יודי־שען זשורנאליסט האט עס מיך פעראינטערעסירט זיך צו בעקענען מיט'ן שיקזאל פון מיין „קאלעגע לויט'ן פאך". זיין נאמען איז מיר נישט געווען אומבעקאנט. ער איז אפילו געווען מעהר־ווייניגער בערימט. מיר איז קיינמאל נישט איינגעפאלען, אז ער קאן זיין א יוד. לויט'ן פאמיליען־נאמען איז עס נישט געווען צו זעהען.

געוואוסט האב איך אז ווען איך וועל איהם זא־גען, אז איך קום אין שליחות פון דער יודישער געמיינדע, וועט מיין ארבייט זיין אן אומזיסטע.

איך האב צוערשט, אזוי צו זאגען, גערעדט מיט איהם וועגען „געשעפט", אז איך בין שוין גע־ווען פעסטער אין זאטעל, האב איך פארזיכטיג גענומען און א ריהר געטאן דאס „פיינטעלע יוד". דא האב איך זיך גלייך אנגעשטויסען אן א הארטען פעלז.

— רעדט מיט מיר וועגען אלץ אין דער וועלט, נאר נישט וועגען יודענטום און יודישקייט, — גיט ער מיר א פאהר.

— איהר קענט דאך נישט פערלייקענען אייער יודישע אפשטאמונג? ווי אזוי קענט איהר זיין גרויזאם צו זיך אליין? — בערוהיג איך איהם.

— דאס געהערט צו דער פערגאנגענהייט. לעבען לעב איך אין דער געגענווארט. פאר מיר איז געשטארבען אלץ, וואס האט צו טון מיט יו־דען. איך וויל פון זיי מעהר נישט וויסען.

— דאס זאגט איהר באר אזוי, עס איז ביי אייך אזא מין איינבילדונג. קיינער קען נישט ארויס פון זיין אייגענער הויט, צו וואס דארפט איהר זיך פערשטעלען?

אין דעם אויגענבליק האט גראד אנגעקלאפט אין טיר זיין ווייבעל און איהם עפעס געפרעגט. געווען איז זי אן „אויסגעשפראכענע" דייטשקע. „דא, האב איך מיר געטראכט, מוז דער הונט זיין בע־גראבען". די געמישטע חתונה איז שולדיג אין אלץ.

פונקט ווי ער וואלט מיינע געדאנקען פערשטא־נען, האט ער נאך צוגעגעבען:

— ווען איך וואלט געדארפט אנקומען צו יודען, וואלט איך נישט געקאנט מאכען א לעבען. און דאס ביסעל גליק אין געשטאלט פון א פרוי האב איך אויך נישט בעקומען פון יודען — טא וואס פער־בינדט מיך נאך מיט'ן יודענטום?

אין קיין ווייטערע וכוחים האב איך זיך מיט איהם נישט אריינגעלאזען. די „שליחות" מיינע איז געווען פערענדיגט.

אקעגען וואס דערצעהל איך דאס? ווייל די טעג איז מיר אויסגעקומען איבערצולעבען דעם געגענ־טייל דערפון: עס האלט ביי די דייטשע „גלויבענס־גענאסען" [illegible] יודענטום און יודישקייט גארנישט אזוי שמאל [illegible].

אט קום [illegible] אריין צום סעקרעטאר פון דער בערלינער יודישער געמיינדע, וועלכער איז אויך דער רעדאקטאר פונ'ם „געמיינדע בלאט", ביי איהם אויפ'ן שרייבטיש ליגט אנגעווארפען א גרויסער הויפען בריף. מיין אינסטינקט זאגט מיר, אז דאס מוזען זיין טשיקאווע בריף. מיין בליק שטעלט זיך אפ לענגער אויף זיי, ווי וועלענדיג דורכדרינגען דאס פאפיר און אריינקוקען אין זייער אינהאלט.

דער סעקרעטאר כאפט אויף מיין בליק און גיט מיר אנצוהערען:

— איהר זייט וואודאי א בעלן צו דערגעהען, וואס פאר א בריף דאס זענען? דאס זענען שוין איינמאל בריף!

— וואס רייצט איהר זיך אזוי מיט מיר? לאזט־זשע בעסער אין זיי א קוק טון.

— דאס איז, מיין פריינט, נישט ערלויבט. דאס איז „אמט־געהיימניס".

— וואס פאר א געהיימניס קען עס דען זיין? די בריף ליגען דאך ביי אייך אזוי פראנק און פריי.

— איך קען אייך באר אויסזאגען, אז אט די בריף שטאמען פון געוועזענע געמיינדע מיטגלידער, וואס ווילען צוריק ווערען גאנצע יודען. יעדער ערר פון זיי, סיי מאן אדער פרוי, האט חרטה, וואס ער איז געווען פריהער גלייכגילטיג צו יודענטום און האט זיך געלאזט אויסשרייבען פון דער געמיינדע. דער דאזיגער שריט פון אמאל ווערט פון זיי אלעמען שטארק בעדויערט. איטליכער וויל חוזר־בתשובה זיין. וואס געווען איז געווען.. פון איצט אן וויל מען גוט ווערען און פרום. אין אזא צייט, בעהויפטען די דאזיגע בריף־שרייבער, מוזען יודען האלטען איי־נער צום אנדערען. מען טאר מעהר נישט זיין פער־פרעמדט. די יודישע רייהען מוזען זיין געשלאסענער דעריבער שיקען זיי א בימע צו דער געמיינדע, אז מ'זאל זיי ווידער אויפנעמען אלס מיטגלידער.

און דער סעקרעטאר דערצעהלט מיר וועגען אייניגע פון די „בעלי תשובות".

דער ערשטער וועגען וועלכען ער דערצעהלט מיר, איז געווען דער רעדאקטאר פון א גרויסער צייטונג. געווען בין צו דער סאמע „גלייכשאלטונג" כל־זמן יענער איז געזעסען אויפ'ן רעדאקציע־בענקעל, האט ער געשפילט א גרויסע ראלע. זיין מיינונג איז געווען מאסגעבענד. פון יודישע אינטערעסען אבער האט ער קיינמאל נישט געוואלט וויסען. דערפון האט אין זיין צייטונג נישט געמאכט זיין קיין זכר. כאטש די מעהרסטע לעזער איהרע זענען געווען יודען. אויב עס איז שוין יא געבראכט געווא־רען א יודישע נאכריכט, איז עס געווען לויטער אין נעגאטיווען זין. נאך גארנישט אזוי לאנג צוריק, האט דער געמיינדע סעקרעטאר איהם געבעטען צו פערעפענטליכען עפעס וועגען א געמיינדע אנגעלע־גענהייט. און מען האט איהם אפגעזאגט — ער וויל דערמיט קיין שייכות נישט האבען, — האט דער רעדאקטאר געזאגט. פון דער געמיינדע איז ער איצט שוין א רעכט ביסעל צייט געווען ארויסגעטרא־טען. מעהר נישט, מען האט נישט געוואוסט גענוי צי ער האט זיך אויך נישט אפגעשמד'ט.

ערשט נישט לאנג צוריק בעמט דער זעלבער, אין א צווייפעל־געהאלטענער יוד, און שיקט אריין צו דער געמיינדע א בריף, אין וועלכען ער קען זיך נישט אפלויבען פון יודענטום און יודישקייט. דער אויספיהר איז געווען, אז ער וויל צוריק אריינטרע־טען אין דער יודישער געמיינדע, פון וועלכער ער אליין האט זיך פריהער אויסגעשלאסען צוליב פער־שידענע אורזאכען. היות מ'האט איהם געלאזט ווער־טען אויף אנ'ענטפער, האט ער אנגעפרעגט די אור־זאך פון דעם. איהם איז אויסגעקומען זיך צו ווענ־דען צום געמיינדע סעקרעטאר, און דער לעצטער דערמאנט איהם זיינע אמאליגע חטאים אין בעצוג צו דער יודישער געמיינדע. ער לייקענט שטיין און ביין: געווען איז עס נישט ער, נאר זיינער א מיט־ארבייטער. יודישע אנגעלעגענהייטען האבען בער־לאנגט צו יענעם. ער איז גאר נישט געווען אזא שלעכ־טער יוד ווי מ'האט וועגען איהם געמיינט. ער האט זיך פערהאלטען בלויז פאסיוו, נישט געווען טעטיג. איצטער וויל ער ווערען אקטיוו. דאס איז א פאדערונג פון דער צייט. היינט צו טאג קען מען נישט זיין מעהר אויס יוד. פארוואס נעמט מען איהם נישט אויף? ווי אזוי מאכט מען דאס איהם שוועריגקייטען?

די געמיינדע־קאמיסיע, ערקלערט מיר דער סעקרעטאר, איילט זיך אבער נישט אין דעם פאל. ערשטענס, ווייל זי וויל איהם לאזען אביסעל צאפלען אזוי, צווייטענס, מוז זי ערשט קלאר מאכען זיין פינאנ־ציעלע לאגע. טאמער, א קשיא אויף א מעשה, וויל ער זיך אנשליסען אלס געמיינדע־מיטגליד, ווייל עס געהט איהם נישט אזוי גוט, און ער וויל גאר אנקומען דערנאך צו דער געמיינדע וועגען אונטערשטיצונג? מיט אזעלכען דארף די געמיינדע בעשטימט נישט האבען קיין מיטלייד. אזעלכע פאלען זענען שוין פארגעקומען. מען האט שוין אין דער היבזיכט געהאט געבוג ערפאהרונג.

— דאס זענען אבער באר א פאר זעלטענע אויסנאמען, — גיט דער סעקרעטאר באלד צו. צו די איבעריגע קאלעגען, וועלכע ווענדען זיך צו אונז וועגען „תשובה", מוז מען זיך בעציהען מיט מעהר אכטונג, זיי מיינען עס גאנץ אויפריכטיג. זיי זענען קיין זאך נישט אויסגען, ווי באר צו מאכען א סוף צו דער אפגעפרעמדקייט זייערער פון יודישען מקור. אפגעלעבט זייערע גאנצע יאהרען אין א רחוק־גויי־אישער סביבה. און איצט, אז מען האט זיי פון דאר־טען ארויסגעשטויסען, זעהען זיי אין זייער איי־גענטליכע צוגעהעריגקייט. זיי הויבען אן צו זוכען דעם יודישען זין פאר זייער לעבען.

אמת, די שטארקע קלעפ פון דרויסען האבען זיי דערצו געבראכט. דערפאר אבער ווערען די דאפעלט שטארק פון אינווייניג. אויף דעם זאר־גען עדות מאנכע בריף געשריבען פון א צוגעמא־טערטע יודישע נשמה. עס שלאגט פון זיי ארויס א לויטערע אויפריכטיגקייט. דאס זענען די אמת'ע בעלי־תשובה, צום אונטערשייד פון פאלשע, וועלכע בעצוועקען מייסטענס א מאטעריעלען נוצען. דאס שטעלט זיך פריהער אדער שפעטער ארויס.

— וועט איהר גלויבען, — זאגט דער סעקרע־טאר ארויס מיט א שטארקער בעטאנונג, — פאר די לעצטע אנדערטהאלבען יאהר האט זיך נישט גע־פונען קיין איין יוד, וועמען עס זאל איינפאלען זיך אפצוזאגען פון דער יודישער געמיינדע אין בערלין אהער גאר זיך אפצורייסען פון יודענטום? סיידען דאס איז אן אויסערגעוועהנליכער משוגענער!

— דערלעבט צייטען, — פערענדיגט דער סעקרעטאר אונזער שמועס, — אז די יוד. געמיינדע לויפט נישט נאך די, וואס זענען פון איהר ארויסגע־טרעטען, נאר די לויפען איהר נאך, ווער האט עס זיך געקאנט ריכטען?

DR.

L. Czarnożył

וואוינט יעצט אויף

62 פעטריקאווער 62

אין נעהמט אן פון 9.30 ביז 10.30 פארמיטאג און פון 4-6 נאכמ.

ספעצ. הארץ-קראנקהייטען

ראטעוועט אייער געזונד

קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפן ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען.

אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויי־קערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטן אויף ביינער־שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטא־פעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאקעס.

- גומי-זאקן לוים מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג.

צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.

(אין זגערזש אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

דער פוטער־יריד

דעם 18־טען אויגוסט האט זיך אין ווילנע געעפענט דער ערשטער אלפוילישער פוטער־יריד. דאס איינארדנען אין ווילנע דעם פוטער־יריד איז אויך א רינגעלע פון דער קייט וואס די מאסגעבענדע ספערען נעמען אן כדי אויפצולעבען ווילנע עקאנא־מיש, אגב האט ווילנע בנוגע פוטער־האנדעל א גרויסע און שטארקע טראדיציע, דיענדיג אין צענטער, איז ווילנע שטענדיג געווען א גרויסער פערמיטלער פונקט צווישען לייפציק און ניזשני—נאוואגאראד. ווילנער סוחרים פלעגען אין רוסלאנד אויפקויפען מאסענווייז רויהע פוטערווארג און עס אין לייפציק פערקויפען. דארטען פלעגען די קויפען די און דייטשלאנד אויסגעארבייטע פערטיגע פוטער־אר־טיקלען און צוריק פיהרען קיין ניזשני.

[illegible]

אין ווילנע

(א בעזוך)

פון מאג. מ. באלבערישסקי

ווי שלעכט עס איז אין גאנץ פוילען, איז אין ווילנע נאך ערגער. דער דלות, די ארעמקייט, דער יאוש, איז אויף טריט און שריט, חרוב און מוחריב געווארען א גרויסער, ברוזענדער עקאנאמישע צענ־טער! אמת, עס ווערען געמאכט פערשידענע פרוו־בען אויפצולעבען, אויפצומונטערען די עצמות־היבשות. אבער דאס געלונגט באר אויף א ווייל(ע), אבער ווי שטארק עס איז נישט דער עקאנאמישער קריזיס דא, ווערט ווייטער געוועבט די הייליגע פעדים פון דער קולטורעלער יודישער טראדיציע, הגם דער קריזיס האט בלי־ספק זעהר און זעהר שטארק דערשלאגען און צוגעדריקט א ריהע יודישע פאזיציעס [illegible]

בעזוך פון פראפ. ש. דובנאוו

[illegible]

[illegible] איינגעארדנעט ביי זיך פאר א גאנץ בעגרעניצטען עולם א וויסענשאפטליכע זיצונג, אויף וועלכער עס איז איבערגעגעבען געווארען די פראיעקטען, וועל־כע „ייוואָ" וויל, מיט דער הילף פון פראפ. ש. דובנאוו, אין דער נאהענטסטער צייט, דורכפיהרען, אויפ'ן סדר־היום שטייען די פראגען פון דורכפיהרען די אספיראנטור און אויפ'ן נאמען פון ד"ר צ. שאבאד לכבוד זיין 70־יעהריגען יובל (רעפעראט פון ז. רייזען) וועגען רופען אן אלוועלטליכען צוזאמענ־פאהר פון יודישע וויסענשאפטלער (ז. רייזען) און וועגען דער גרויסער אלגעמיינער יודישע ענציק־לאפעדיע, וואס גרייט זיך אין פאריז לכבוד דעם 70־יאהריגען יובל פון פראפ. דובנאוו (רעפעראט פון [illegible]

Dr.

Wołkowski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02

נעהמט אן היים און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע

נעהמט אן פון 8-12 בייטאג און פון 4-9 אוונט.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

פארוואס איז אין לאדז נישט פארגעקומען קיין קליינהענדלער-צוזאמענפאהר

אונטערן דרוק פון דער קאטאסטראפאלערווירטשאפטליכער לאגע ביים קליינהענדלערטום, איז דער צענטראלער קליינהענדלער = פערבאנד אין ווארשא צוגעטרעטען צו ארגאניזירן וואיעוואדישע צוזאמענפאהרען פון די יודישע קליינהענדלער-פעראיינען.

און אזעלכע קרייז-קאנפערענצן זענען טאקע פארגעקומען כמעט אין גאנצן לאנד. אויך ביי אונז אין לאדז האט געזאלט פארקומען אזא קרייז-קאנפערענץ, פון די פעראיינען פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע.

שוין מיט עטליכע חדשים צוריק האבען מיר געלייענט אין „נייעם פאלקסבלאט", אז געוויסע לאדזער קליינהענדלער-טוער האבען איבערגענומען די איניציאטיוו צו ארגאניזירן דעם ראיאן-צוזאמענפאהר פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע; אמת טאקע, אז מ'האט א סך „געארבייט". נאך א געוואלדיגער גרויסער קארעספאנדענץ, ווארשא — לאדז—קאליש און קאליש—לאדז איז בעזייטיגט געווארען דער שטער=פונקט ווער עס זאל בעקומען די בכורה.

אט וועגען דער העגעמאניע האט זיך „אבי-סעלע" געהאנדעלט. און אז מען איז שוין מיט די דאזיגע „שוועריגקייטען" אויך פערטיג געווארען, איז שוין אפילו נאך א שווערע חבלי=לידה בעשטימט געווען א טערמין פון דער קרייז-קאנפערענץ. און — אין קול ואין עונה.

איצט ווייזט אויס, אז מען מעג שוין נאך דער דאזיגער „שווערער הארעוואניע" זאגען א רבנן קדיש. אבער מיט וואס דערקלערט זיך דאס, און פארוואס איז דאס אקטועלקייט פון אזא קרייז-צוזאמענפאהר שוין בעגראבען געווארען—דאס ווייסען אוודאי נאר יחידים.

די וואס פאליטיקירען נישט, זענען מודה, אז א קרייז=קאנפערענץ פון סוחרים און קליינהענדלער קען טאקע א סך נישט געבען, אבער זי מוז פערוואנדעלט ווערען אין א טריבונע פון וואו עס זאל געהערט ווערען די דרייסטע מאנענדיגע שטים פון דעם יודישען סוחר, פון דעם יודישען קליינהענדלער! ס'איז נישט שייך צו זאגען, אז מען דארף זיצען מיט פערלעגטע הענד און קוקען אין הימעל אריין, אז עס זאל זיך בעווייזען א נס, מיט אראפגעלאזטע הענד וועט מען נישט ראטעווען די לאגע און בעקעמפען דעם יאוש און אפאטיע. מיר זעהען דאך אלץ ברעכט זיך. מיר לעבען איבער אונגעהויערע ווירטשאפטליכע קאטאקליזמען, און וואס טוען מיר, אז מיר זאלען ארויס וואס וועניגער געשעדיגטע פון די דאזיגע איבערקערענישען? — גארנישט מיט גארנישט.

אט צום ביישפיל, שטעהט איצט די פראגע פון צוואנגס=ארגאניזאציע און עקזאמענס פאר הענדלער און סוחרים, וואס דאס אינדוסטרי-געזעץ זעהט פאר איינצופיהרען. מיר ווייסען דאך, אז ביי אלע אזעלכע עקספערימענטען זענען מיר יודן דאס ערשטע כפרה-הינדעל. דער בעסטער סימן איז, אז מיר שאקלען זיך אפ פון די דאזיגע עקספערימענטען, און אין די זעלבע צייט האבען די קריסטליכע סוחרים אויף זייערע צוזאמענפאהרען אנגענומען פאזיטיווע בעשלוסען בנוגע די דאזיגע פראגען.

אויך די קארדינאלע פראגע וועגען די האנדעלס-שעהן, איז געבליבען שטעהן אויף א טויטען פונקט. הגם ס'איז שוין נישט איינמאל אנגעוויזען געווארען אז דאס בעגרעניצען די האנדעלס=צייט, איז זעהר שעדליך, ווייל די אלגעמיינע קאנסומאציע ווערט אזוי ארום פערקלענערט, און צוזאמען מיט דעם דער אומזאץ.

אויך וועגען די פעראָרדנונג, וואס די פינאנץ מאכט האט ארויסגעגעבען צו אלע שטייער-אמטן, אז יעדעס מאל ווען א פארשטעהער פון א ווירטשאפטליכער ארגאניזאציע וויל ערלעדיגען אין די שטייער=אמטען ענינים פון די מיטגלידער, מוז ער האבען א ספעציעל אפגעשטעמפעלטע בעפולמעכטיגונג. די דאזיגע פעראָרדנונג טרעפט טאקע אלע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס, אבער אין די ערשטע רייה די קליינע מענשעלעך. ווייל אזעלכע אינדיווידועלע בעפולמעכטיגונגען וועלען זיין פער בונדען מיט א היבשען אפצאהל.

און איצט, די פראגע וועגען די שטייערן.

מען וואלט נאך געקענט אויסרעכנען גענוג אקטועלע און בלוטיגע פראגען, וואס וואלטען בעדארפען אויפגעשטעלט צו ווערען אויפ'ן סדר=היום פון אזא צוזאמענפאהר און — מיר שווייגען.

די רעזולטאטען פון אונזער שווייגען זענען שוין אזוי בולט, אז מיר זעהען שוין די פרוכטען דערפון: אט האט די לעצטע טעג די האנדעלס- און אינדוסטריע=קאמער בעקומען א סענסאציאנעלען מעמאריאל פון פוילישען דעטאליסטן-פעראיין וועלכער פאדערט נישט מעהר און נישט ווינציגער, נאר, אז מען זאל נישט ערלויבען מעהר צו עפענען אין פוילען קיין נייע דעטייל-געשעפטן. עפענען א געשעפט זאל מען מעגען נאר אויפ'ן סמך פון א „ליצענציע", און אזא ערלויבניש זאל די מאכט ארויסגעבען ערשט נאך א פערשטענדיגונג מיט די סוחרים פון דער פראינטערעסירטער בראנזשע.

אלזא, קורץ און קלאר: ס'האט זיך געקענט אויסדוכטען, און מיט רעכט, אז ארום די דאזיגע פראגען וועט זיך אנהויבען א גרויסע אויפקלערונגס-ארבייט. דערוויילע זעהען מיר איז אלץ שטיל, אזוי ווי עס וואלט גארנישט געדראהט. און מיר פרעגען טאקע: צי ווייסען דען נישט די חשובע קליינהענדלער=טוער, אז אפילו געדולד האט אויך זיינע גרעניצען?

און נאך א זאך מוזען מיר זאגען אונזערע לאדזער קליינהענדלער-טוער, אז דער צענטראלער מהות פון זייער מיסיע איז — צו שטעהן אויף דער וואך, און אומעטום און שטענדיג זיין דעם מיטגלידס מליץ יושר. טוט מען דאס נישט, הייסט, אז מען איז אין פולער געגענזאץ צו דער דאזיגער מיסיע.

ליב פריים

די יודישע סוחרים און האנדווערקער שטעהען פאר א שווערען נסיון

ס'אונטערליגט נישט קיין צווייפעל, אז די יודישע סוחרים און האנדווערקער שטעהען פאר א שווערען נסיון.

די רעדוקציעס פון דער יודישער רעפרעזענטאנץ אין די אלגעמיינע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס, וואס האט זיך אנגעהויבען בעת די לעצטע וואהלען צו די האנדווערקער=קאמערן — טראגט זיך איצט אריבער אויף אויפן געביט פון די האנדעלס-קאמערן.

די יודישע סוחרישע קרייזען גיבען זיך שוין איצט אפ א חשבון דערפון, אז פאר יעדען יודישען מאנדאט אין דער האנדעלס=קאמער וועט אויסקומען שטארק צו קעמפען.

ביי די ערשטע וואהלען צו די האנדווערקער קאמערן איז די לאגע געווען אזעלכע, אז די סאנאטארישע האנדווערקער-ארגאניזאציעס זענען גע-ווען צוקריגט מיט די ענדעקישע און דעריבער האט מען געדארפט די יודען האבען צו דער מעהרהייט געגען די ענדעקעס און ס'איז בעקומען טאקע צו דעם אפמאך, לויט וועלכען יודען האבען בעקומען אין די האנדווערקער-קאמערן אויף די קרעסען 40 פראצענט פון דער צאהל ראטמענער און אין איבריגען פוילען (א חוץ פויזען און פאמערן) 37 און א האלב פראצענט, א חוץ דעם איז אין דעם אפמאך געווען גערעדט וועגן דער יודישער פערטרעטונג אין די פרעזידיומס פון די האנדווערקער-קאמערן, אויף דעם אופן זענען אדורכגעפיהרט געווארען די ליסטעס אין די ערשטע קאמערן, איצט האט אויך בעזאלט גילטיג זיין דער דאזיגער אפמאך און ממש אין דער לעצטער מינוט איז געקומען צו א פעראייניגונג צווישען די קריסטליכע האנדווערקער-ארגאניזאציעס און די לאגע פון די יודען האט זיך מיטאמאל ראדיקאל געביטען. דא וואו מ'האט נאך בעוויזען דאס צו טון זענען ביי די יודען אוועקגענומען געווארען פון דער צאהל ראטמענער, ביי די נאמינאציעס האבען די יודען זעהר שלעכט אפגעשניטען און דער אפמאך האט אנגעהויבען געבראכען צו ווערען, פערשטעהט זיך נישט מצד די יודען.

איצט קומט אין לאדז בקרוב פאר די ערשטע קאנסטיטואירענדע זיצונג פון דער נייער האנדווערקער-קאמער. און שוין דערוויסען מיר זיך, אז די פעראייניגטע קריסטליכע ארגאניזאציעס זאלען שוין האבען אדורכגעקומען צווישען זיך וועגען דעם, אז קיין יוד זאל נישט צוגעלאזען ווערען צו דער פערוואלטונג פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער און נישט נאר דאס, די איגערליכע טעטיגקייט איז שוין אויך געווענדעט אין דער דאזיגער ריכטונג פון עלימינירען יודען. אזוי ווערען ארויסגערוקט פלענער וועגען רעווידירען די מייסטער-דיפלאמען, וועלכע זענען ביז איצט ארויסגעגעבען געווארען די יידישע בעל-מלאכות, ווייטער האט דער פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן פונאנדערגעשיקט א געהיימען צירקולאר וועגען דעם, אז מ'זאל נישט ארויסגעבען קיין האנדווערקער-קארטען פערזאנען יונגער פון 30 יאהר.

אז דאס אלץ געהט אויפן חשבון פון די יודישע האנדווערקער איז איבריג צו רעדען.

מ'קען זיך איצט פארשטעלען, וואס פארא נסיונות עס האבען איצט ביישטעהן און ווי ענטשלאסען זיי וועלען דארפען זיין אפצושטויסען די אלע אנגריפען, וואס קומען אויפ'ן יודישען האנדווערקערטום.

* * *

די וואהלען צו די האנדעלס-קאמערן זענען שוין אויסגעשריבען געווארען, די צוזאמענשטעלונג פון די האנדעלס-קאמערן פערארדנונג איז שוין פערעפענטליכט געווארען אין „מאניטאר פאלסקי", די הכנות ווערען שוין געמאכט. די האנדעלס-קאמערן האבען שוין אויסגעוועהלט זייערע וואהל-קאמיסיעס, וועלכע דארפען אדורכפיהרען די וואהלען, און אומעטום געהט די טענדענץ צו בעוולהן דאס יודישע סוחרטום. מען בעמיהט זיך, אז די יודישע רעפרעזענטאנץ זאל זיין וואס א קלענערע, אז אין די לייטונגען זאלען זיך געפינען וואס וועניגער יודען.

לויט דער צאהל אויסגעקויפטע פאטענטען און לויט דער צאהל וואהל-בערעכטיגטע אין דער לאדזער האנדעלס-קאמער וואלטען יודען געדארפט בעקומען פון 70 ביז 75 פראצענט ראטמענער ביז איצט האט עקזיסטירט אן אפמאך, לויט וועלכען די יודען האבען בעקומען 50 פראצענט אין דער קאמער, קאמיסיעס און אפילו פערסאנאל. אויך איצט בעמיהט מען זיך, אז ס'זאל נישט קומען צו קיין וואהל-קאמף נאר צו אן איינהייטליכער ליסטע אבער מ'וויל געבען די יודען אוש... 33 פראצענט ראטמענער און פערשטעהט זיך אויך ברענגען צו א מינימום זייער איינפלוס אין פרעזידיום. דערביי דארף מען געדענקען, אז פאר'ן יודישען סוחרטום שטעהען גרויסע אויפגאבען זיך נישט צו לאזען איינגאנצען ארויסצושטויסען פון האנדעל.

צי וועלען זיך איצט אויך געפינען אזעלכע, וועלכע וועלען קומען אונטערהאנדלען א צעהנער אראפ און א צעהנער ארויף און וועלען פערהאנדלען די יודישע אינטערעסען. די יודישע סוחרים בעזונדערס די קליינהענדלער שטעהען פאר א שווערען נסיון, זיי טארען זיך אבער נישט איינברעכען, נאר שטאלץ פאדערען זייער רעכט.

י. דאנקין.

ערלויבט דעם גאסען-האנדעל
אין די פאר יום=טוב=טעג

אויף א אינטערווענץ ביים שטאטישען סטאראסטא איז אזוי ווי יעדען פאר יודישען יום-טוב ערלויבט געווארען דער גאסען=האנדעל אויף פילסודסקיעגא גאס אין פאלגענדע טעג: דאנערשטאג, דעם 6. סעפטעמבער און פרייטאג דעם 7. סעפטעמבער, דאנערשטאג דעם 20-טען און פרייטאג דעם 21. סעפטעמבער און דאנערשטאג, דעם 27. און פרייטאג דעם 28. סעפטעמבער, דאס הייסט די דאנערשטאג'דיגע און פרייטאג'דיגע טעג פאר ראש השנה, פאר די ערשטע טעג סוכות און פאר די צווייטע טעג סוכות.

צענטראלער קליינהענדלער-פעראיין וועט פערזיכערן זיינע מיטגלידער אין קראנקען=קאסע

שוין א לענגערע צייט ווי דער צענטראלער קליינהענדלער-פעראיין, פאמארסקא 15, מאכט בעמיהונגען אויפ'ן געביט פון דער „אובעזפיעטשאלניע" צו פערזיכערן איהרע מיטגלידער. די פערזיכערונג זאל פארקומען אויף דעם אופן, אז דער פעראיין וועט ארויסטרעטען אלס ארבייטס-געבער און די מיטגלידער אלס ארבייטס-נעמער. פאר'ן אפצאהל וועט זיין פעראנטווארטליך דער פעראיין און יעדען חודש וועט בעלייגט ווערען א רשימה פון די פערזיכערטע. אין דער נאהענטסטער צייט זאל פארקומען א קאנפערענץ, אויף וועלכע ס'וועט בעשטימט ווערען דער הויך פון אפצאהל.

וועגען פונאנדערלעגען אויף ראטעס די לויפענדע שטייערען

אין צענטראלען קליינהענדלער-פעראיין פאמארסקא 15 איז ארומגערעדט געווארען די פראגע וואס דער גרעסטער טייל שטייער-אמטען זאגט זיך אפ פונאנדערצולעגען אויף ראטעס די לויפענדע שטייערן. אין צוזאמענהאנג דערמיט וועט זיך א ספעציעלע דעלעגאציע ווענדען צו דער פינאנץ-קאמער און דער האנדעלס=קאמער און אינטערווענירען, אז אויך די לויפענדע שטייערן זאלען פונאנדערגעלעגט ווערען אויף ראטעס.

געוועלב-בעזיצער דארפען אויפמערקזאם זיין ביים קויפען אלטע צייטונגען

פון די יודישע קליינהענדלער=פעראיינען מאכט מען אונז אויפמערקזאם, אז פיל סוחרים און בעזונדער געוועלב-בעזיצער קויפען איינצוואקען סחורות צייטונגען פון אנטיסעמיטישע פערלאגען, די סחורה ווערט איינגעפאקט אין די אנטיסעמיטישע צייטונגען און אזוי ארום פער'גנב'ענען זיך צו די קונים, יודען ווי נישט יודען, גאנצע אדער האלבע אנטיסעמיטישע ארטיקלען און לא-זונגען, צוליב דעם דארף מען אויפמערקזאם זיין ביים קויפען מאקלאטור.

פון פארמירער=מייסטער=פעראיין
ביים צענטר. קליינהענדלער=פעראיין, פאמארסקא 15

נאך די ערשטע זיצונגען פון ה.ימ.פ. וועלכע זענען געווען געווידמעט אויסצוארבייטען בעשטימטע כללים און תקנות פאר דער פעראיינס-פראצעדור, איז אויך געוועהלט געווארען א פערוואלטונג פון די אקטיווסטע חברים. די פערוואלטונג פון פארמירער-מייסטער-פעראיין האט אויף איהרע לעצטע זיצונגען בעטראכט די וועגען און מיטלען, בכדי אויפצוהויבען דאס פאך, וועלכעס איז אין דער לעצטער צייט אזוי נידעריג געפאלען אין פרנסה=הינזיכט. די פערוואלטונג, איינזעהענדיג, אז איינס פון די וויכטיגסטע מניעות צו א בעסערען לעבענס-ניווא איז די אינערליכע קאנקורענץ, וועלכע דריקט זיך אויס אין דער פארם פון צונעהמען איינער ביים צווייטען די קונדשאפט פאר יעדען פרייז אפילו אויף דעם חשבון פון נישט בעצאהלען די ארבייטער זייער לוין א. א. וו. ס'איז בעשלאסען געווארען אנצוהויבען א פשרה'לאזען קאמף געגען די משיג-גבול'ניקעס.

דער פארמירער-מייסטער-פעראיין רופט דעריבער אלע פעמירער-מייסטער, אפילו נישט מיטגלידער, נישט צו מאכען קיין שוועריגקייטען דעם ביי-געגרינדעטען פעראיין.

ניי'ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

ניי'ער פאלקסבלאט

דינסטאג 4 כד אלול תרצ"ד	סעפטעמבער זון-אויפגאנג 4.50 זון-אונטערגאנג 6.20

דריי ערב יום=טוב=זונטאג'ן

וועלען די שפייז-געוועלבער מעגען אפען זיין פון 7 ביז 10 פריה

אינטערווענץ פון דעפ. מינצבערג אין אינערן=מיניסטעריום

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט דעפ. מינצבערג אינטערווענירט אין אינערן-מיניסטעריום וועגען דערלויבען אפען צו האלטען די שפייז-געוועלבער אין די פאר יום-טוב-זונטאג'ן.

דעם דעפ. מינצבערג האט מען אין מיניסטעריום פערשפראכען ווי ווייט מעגליך נאכצוקו-מען די ביטע.

נאכטען איז דעפ. מינצבערג ספעציעל גע-פאהרען קיין ווארשא וועגען דעם ענין, און מי-ניסטעריום האט מען דעפוטאט מינצבערג מיט-געטיילט, אז דער אינערן-מיניסטער איז די ביטע נאכגעקומען. אזוי ארום וועלען די שפייז-געוועל-בער מעגען אפען זיין אין די דריי ערב-יום-טוב זונטאג'ן – (דעם 9-טען, 23-טען און 30-טען ד.ח. דאס הייסט, ערב ראש-השנה, ערב סוכות פון די ערשטע טעג, און ערב סוכות פון די צווייטע טעג) פון 7 ביז 10 א זייגער פריה.

די הנחה איז חל אויף גאנץ פוילען.

געוועהלט א קאמיסיע אויף אדורכצופיהרען די וואהלען צו דער האנדעלס=קאמער

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער האנדעלס-קאמער

בעכטען איז פארגעקומען א פלענארע זיצונג פון דער האנדעלס-קאמער. נאכ'ן איבערלייענען דעם פראטאקאל פון דער פריהערדיגער זיצונג ווע-רען איבערגעלייענט די קאמוניקאטען פון פרעזי-דיום. אין איינעם פון די קאמוניקאטען ווערט גע-זאגט, אז די האנדעלס-קאמער האט אינטערווע-נירט וועגען די עולות, וועלכע ווערען בעגאנגען בנוגע די צאהלער ביים אויסמעסטען דעם שילד-קען-שטייער.

די שטאט-פערוואלטונג האט צוליב דער דא-זיגער אינטערווענץ בעשלאסען צו שאפען אן אפעלא-ציע-קאמיסיע, וועלכע וועט בעטראכטען די רעקורסען פון די שטייער-צאהלער. אין דער דאזיגער קא-מיסיע האט די האנדעלס-קאמער דעלעגירט דעם ראטמאן פראנקוס, אלס פערטרעטער ראטמאן כארי.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען נישט צו וועהלען קיין פרעזעס אויפ'ן ארט פון ה' גייער, וועלכער האט רעזיגנירט, די פונקציעס פון פרעזעס וועלען לויט דער תקנה ערפילען די וויצע-פרעזעסען.

דאן איז געוועהלט געווארען א ... קאמיסיע, וועלכע דארף אדורכפיהרען די וואהלען צו דער נייער האנדעלס-קאמער. אין דער קאמיסיע זענען געוועהלט געווארען די ה"ה: ענדער, ראזען, ראז-שאק, גראס, מאזור, האוק און העבער.

אלס וואהל-קאמיסאר האט די וואיעוואדזשאפט בעשטימט דעם לייטער פון אינדוסטריע-אמט ביי דער וואיעוואדזשאפט אינזש. פיאסקאווסקי

„וויזא" איז נישט עקסמיסירט געווארען דורך דער קהלה

אנפראגע פון דאזארעס. — שארפע ערקלערונג פון דאזאר רומקאווסקי. — סאנאציע אין דער סאציאלער הילפס-קאמיסיע. — די קהלה און דער „אופאדלאשטש", פון אביגדור קאן

זונטאגדיגע זיצונג פון דער קהלה = פערוואלטונג

אונטערן פארזיץ פון פרעזעס מינצבערג איז זונטאג פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה-פער-וואלטונג. נאכ'ן ארויכלייענען דעם פראטאקאל פון דער פריהערדיגער זיצונג ווערען געשטעלט דורך די דאזארעס פאלגענדע אנפראגען: דאזאר רומקאוו-סקי פרעגט: א) צי ס'איז אמת, אז דעם פארזיץ אין דער סאציאלער הילפס-קאמיסיע האט איבער-גענומען דעפ. מינצבערג אנשטאט דעם וויצע-פרע-זעס בערגער, ב) פארוואס האט בעת דער אורלויב-צייט דאזאר שוואטלאווסקי ערפילט די פונקציעס פון פרעזעס, בעת דער רעגולאמין זאגט, אז ווען עס אמטירט נישט דער פרע-זעס און נישט דער וויצע-פרעזעס ערפילט די פונקציעס פון פרעזעס דער עלטסטער מיטגליד פון דער פערוואלטונג און ג) ווי שטעלט זיך באמת פאר דער ענין מיט דער חלוצה, וועלכע האט נישט בעקומען פון דער גמילת קיין 3-טאגעדיגער אוי ... האלט אין שפיטאל.

דאזאר רוס פרעגט, ווי אזוי ס'זעהט אויס אויס דער ענין מיט „מרפא", צי די קהלה שיקט בכלל אהין קראנקע.

דאזאר פליהאצקי פרעגט ווען ס'וועט ווידער פארקומען א זיצונג פון דער סאציאלער הילפס-קאמיסיע?

אויף דער ערשטער אנפראגע ענטפערט פרע-זעס מינצבערג, אז כדי צו סאניר'ן דעם אופן פון ארויסגעבען הילף דורך דער סאציאלער הילפס-קאמיסיע, האט וויצע-פרעזעס בערגער געבעטען אז דעפ. מינצבערג זאל איבערנעהמען דעם פארזיץ אויף צוויי וואכען, וואס איז אויך געשעהען.

דאן ענטפערט ווייטער פרעזעס מינצבערג, אז דאזאר שוואטלאווסקי האט נישט פערטרעטען דעם פרעזעס, ווייל דער וויצע-פרעזעס בערגער איז כסדר געווען אין לאדז אדער הינטער לאדז. דאזאר שוואטלאווסקי האט נאר ערלעדיגט גאנץ דרינגענדע ענינים.

בנוגע דער קראנקער חלוצה ענטפערט וויצע-פרעזעס בערגער, אז ער האט באמת אפגעזאגט צו שיקען די קראנקע אין שפיטאל, ווייל די בורזשעט סומע איז שוין צו דעם צוועק אויסגעשעפט, קיין שום בעליידיגענדע אויסדרוקען האט ער דערביי אבער נישט בענוצט.

וועגען דער דאזיגער פראגע ווערט געעפענט א דיסקוסיע, דאזאר רומקאווסקי לעגט פאר, אז מ'זאל ארויסרופען הרב טריסטמאן, דאזאר וואוי-דיסלאווסקי און ה' ביאלער, וועלכע זענען געווען אנוועזענד בעת דעם געשפרעך, דער פארשלאג ווערט אפגעווארפען און ס'ווערט גענומען צו קענטניש די ערקלערונג פון וויצע-פרעזעס בערגער.

אויף דער אנפראגע פון דאזאר רוס ענטפערט דער פרעזעס מינצבערג, אז נישט קוקענדיג, וואס די בודזשעט-פאזיציע צו שיקען קראנקע אין „מרפא" איז שוין אויסגעשעפט זענען דאך אין חודש אויגוסט אוועקגעשיקט געווארען 10 קראנקע און אין חודש סעפטעמבער וועלען ווידער געשיקט ווערען קראנקע. וואס שייך א זיצונג פון דער סאציאלער הילפס-קא-מיסיע וועט זי פארקומען ערשט אין 2 וואכען ארום באכדעם ווי ס'וועט אדורכגעפיהרט ווערען די סא-נאציע פון אופן פון ערטיילען הילף.

וועגען דעם ענטפער ענטוויקעלט זיך ווייטער א לענגערע דיסקוסיע, צום סוף ווערט בעשלאסען צו וועהלען א קאמיסיע פון 3 פערזאן, וועלכע זאל דערווייל ערלעדיגען נאר דרינגענדע ענינים פון סאציאלער הילף, אין דער קאמיסיע זענען גע-וועהלט געווארען וויצע-פרעזעס בערגער און די דא-זארעס שוואטלאווסקי און רוס. די קאנדידאטור פון דאזאר רומקאווסקי האט די מעהרהייט אפגע-ווארפען.

דאזאר רומקאווסקי גיט אפ א שארפע ערקלע-רונג, אז די אגודה'שע מעהרהייט ערלאזט איהם נישט צו קיין שום ארבייט אין קאנטראל, כדי די עפענטליכקייט זאל זיך נישט קענען דערוויסען וועגען דעם, ווי אזוי די קהלה ווערט געפיהרט.

ווי בעקאנט, האט די קהלה-פערוואלטונג גע-האט בעשלאסען צו עקסמיסירען „וויזא" פון לאקאל אין בנין פון דער קהלה אויף שענקעוויטשא 26. דערווייל איז געקומען צו א פערשטענדיגונג, לויט וועלכע „וויזא" האט זיך פערפליכטעט אליין ארויס-צוציהען פון דערמאהנטען לאקאל ביז'ן 15. יוני 1935. די קהלה-פערוואלטונג בעהמט דאס צו קענט-ניש.

אויף דער זיצונג איז בעהאנדעלט געווארען א זעהר כאראקטעריסטישער ענין, א לאדזער ביר-גער ה' אביגדור קאן, אן אנגעזעהענער מיטגליד פון דער „אגודה" האט זשירירט פאר איינעם א וועקסעל אויף 100 זלאטעס אין דער גמילת-חסדים-קאסע פון דער קהלה, אזוי ווי יענער האט דעם וועקסעל נישט בעצאהלט האט די קהלה פערלאנגט פון ה' אביגדור קאן, אז ער זאל בעצאהלען די 100 זלאטעס, היות אבער ווי ה' אביגדור קאן האט געהאט א אופאדלאשטש און איז דורכגעקומען מיט זיינע בעלי-חובות אויף 15 פראצענט, האט ער אויך געוואלט דער קהלה געבען פאר די 100 זלאטעס נאר 15. ווען די קהלה האט דערויף נישט מסכים געווען, האט ה' קאן אנגעקלאגט די קהלה אין געריכט. די קהלה-פערוואלטונג האט אויף דער לעצטער זיצונג בעשלאסען ווייטער צו פאר-דערען די גאנצע סומע און זיך ווענדען צו דער „אגודה", אז ה' קאן זאל בעווייטיגט ווערען.

צום סוף איז בעשלאסען געווארען צו אסיג-נירען 150 זלאטעס אויף איינצוקויפען ביכער פאר די קינדער אין דער קהלה'שער תלמוד-תורה און 100 זלאטעס אויף אויסצובויען א בית-המדרש אין פזשיסכע.

רעגיסטראציע פון יאר-גאנג 1916

(2) היינט, דינסטאג, דעם 4 סעפטעמבער דארפען זיך אין מיליטער=ביורא ביי דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג (פעטריקאווער 165) שטעלען די מענער פון יאהרגאנג 1916, וועלכע וואוינען אויפן שטח פון 1 קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

MNNOPRS

און די וואס וואוינען אויפן שטח פון 7 קאמי-סאריאט מיט די אותיות:

R S Sz T U

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

דעם 15 סעפטעמבער וועט אין לאקאל פון דער מיליטערישער אפטיילונג ביים מאגיסטראט פעט-ריקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר דער פ.ק.או. לאדז שטאט 1 צו דער קאמיסיע דארפען זיך מעלדען די פאבאראווע פון יאהר-גאנג 1913 וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סיבות נישט געקענט שטעלען ביז איצט צו די קא-מיסיעס און די פאבאראווע פון עלטערע יאהר-גענג, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט אויב די האבען דער-האלטען באמטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטא-טישער סטאראסטווע און וואוינען אויפן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען.

דעם 28-טען סעפטעמבער וועט אין דעמזעל-בען לאקאל ווידער אמטירען די צוגאב-פאבאר-קא-מיסיע פאר פ.ק.או. לאדז שטאט 2, צו וועלכע ס'דארפען זיך אויך שטעלען די דערמאהנטע קאטע-גאריעס פאבאראווע, און וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען.

צו דער קאמיסיע מוז מען צושטעלען א פאס אדער א דאקומענט מיט א פאטאגראפיע.

דער אלמנה, וועלכע האט גע-שריבן דעם בריף אין רעדאקציע

מיר קענען אינפארמירען דער אומגליקליכער פרוי, אז ווי מיר האבען בעקומען ידיעות געפינט זיך איהר קינד, וועלכע זי האט אונטערגעווארפען אויף 11. ליסטאפאד 22 אין שטאטישען זשלאבעק אויף טראמוואיאווא גאס.

שארפע רעזאלוציע פון די שטרייקענדע האטאן=ארבייטער

(2) אויף דער נאכטיגער אלגעמיינער פער-זאמלונג פון די שטרייקענדע קאטאן-ארבייטער איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע פארטצוזעצען דעם שטרייק ביז צו א פולשטענדיגען זיג, און אין פאל, ווען עס וועט זיין נויטיג – אויסצובריי-טערן דעם שטרייק אויף דער גאנצער וואיע-וואודזטווע.

א געוו. וויצע-פרעזעס פון קרייז=געריכט

סאנטרא אנ'אדוואקאט

(2) היינט 12 בייטאג קומט פאר אין לאדזער שטאטישען געריכט דער סענסאציאנעלער פראצעס פון אדוו. פיליפקאווסקי, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען דורכ'ן געוועז. וויצע-פרעזעס פון קרייז-געריכט, קישמישיאן פאר'ן פערשפרייטען קלאנגען, וואס קענען איהם דערנידעריגען אין די אויגען פון דער עפענטליכער מיינונג.

שוין קירצליך

נאך א גרינדליכען רעמאנט, איבערבוי און נאכ'ן אדורכפיהרען פערבעסערונגען קומט פאר די ערעפנונג פון נייעם

קינא

„MIRAŻ"

אויף 11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16

אונטער א נייער דירעקציע פון קינא-טעאטער Metro i Adria

בעמערקונג: די נייע דירעקציע „Miraż" נישט קוקענדיג אויף די קאסטען, האט איינגעפיהרט א רייה פער-בעסערונגען, דער לאקאל איז אייראפעי-איש רעמאנטירט, און איז פערזעהען מיט א רעפערטואר פון די לעצטע וועלט-שלאגערס.

נאך נאך 6 טעג!

פאר'ן אפפאהרען קיין ווארשא לעצטע גאסטשפילן פון טעאטער

„אראראט"

קינסטל. אנפ. משה בראדערזאן.

זאל „פילהארמאניע"

נארוטאוויטשא 20, טעל. 213-84.

היינט, דינסטאג, 9.15 א זייגער אוונט

גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל. ערשטע רייה

לכבוד דעם הייליגען בים=באם!

20 נייע נומערן. — רעזשיסירט פון ש. דזשיגאן און י. שומאכער.

קאנפעראנסיער: וול. גאדיק.

מוזיק-לייטונג: הערי' רובין. דעקאראציעס און קאסטיומען: דינה מאטוס.

ביהנע-לייטונג: בער שווארצשטיין. אדמיניסטראטיווע לייטונג: מאטל קאן.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנד-לונג און סעקסועלע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשיצנע-פרייזען.

אשרה רע מר ממות

אָדער אַ ווײַב אַ פּאַסקודניצע איז גאָרנישט קיין קאַטאַוועס...

(2) נעכטען איז אין היגען קרייז-געריכט געמשפט געוואָרען דער 37-יעהריגער יוזעף אַקערמאַן (גדאַנסקא 7), אַ געוועז. וואַיאַושאַר פון דער פירמע „טהע אזיאַטיק טרעפינג קאָרפּאָריישאַן” אין דאַנציג.

פאַרקנאַפּט איהם אויף דער באַנק האָט אומדירעקט זיין ווייב, מיט וועלכער ער האָט חתונה געהאַט אין יאַהר 1933.

אַקערמאַן האָט זיך מיט זיין ווייב בעקענט אין וואַרשא און זיך פערליבט אין איהר ביז איבער די אויערען.

אגב האָט ער אויך בעקומען אַ צוזאָג צו קריגען אַ היבשען נדן.

אויפן גרונד פון דעם דאָזיגען צוזאָג, האָט דאָס שיינע ווייבעל „נעפּלומפּט” אַקערמאַנען אויף וואָס די וועלט שטייט, און, לעבענדיג אויף „דער בריסטער פּוס” האָט זי איהם אַוועקגעפּטר’ט אין אַ גאָר קורצער צייט 9498 זלאָטעס געלד, וואָס האָבען געהערט צו דער אויבענאָנגערופענער פירמע.

אין דער פירמע האָט מען געזאָגט—סטייטש, היתכן? און מ’האָט צו אַקערמאַנען אַראָפּגעשיקט קיין לאָדז דעם דיר. יאָפּע — ער זאָל זעהן אַ קוק טון, וואָס עס איז די מעשה.

און אז אַקערמאַן האָט דערזעהן דעם דירעקטאָר פאַר די אויגען, איז איהם ענג געוואָרען די וועלט, און ער האָט אָנגעהויבען צו וויינען מיט ביטערע טרעהרען — באשר בכן, ער איז נישט שולדיג, נאָר דאָס ווייב זיינס, וואָס ער האָט ליב געהאַט אַהבת נפש, האָט איהם אומגליקליך געמאַכט: זי האָט איהם געהאַלטען אין איין מעלקען, און ער, דער נאָר האָט זיך געלאָזט... ער האָט געמיינט — האָט ער דערקלעהרט — דער רבונו של עולם וועט איהם אָט-אָט צוטראָגען דעם נדן, וועט ער זיך יאַקאָש אויסגלייכען, און נישט האָבען קיין חרפה’ס... לסוף האָט זיך אויסגעלאָזט, אז זי האָט איהם — דאָס ווייב מיינט מען — איבערגעלאָזט מיט’ן נאַקעטען בלויזען, אַזויצוזאָגען, און אַנטלאָפען ערגיץ מיט אַ קאַכאַנעק...

מילא, אַנטלאָפען — זאָל זי לויפען און ווע-רען „ראָד און געבראַכען”... דער דירעקטאָר יאָפּע האָט אָבער דאַ גאָרנישט געקאָנט העלפען, און ער האָט געטון זיינס — ער האָט וועגען דעם ענין געמאָלדען אין דער פּראָקוראַטור.

דעמאָלט האָט מען אַקערמאַנען אַריינגע-יושבט, אָבער נאָך 3 טאָג האָט מען איהם אַרויס-געלאָזט, ווייל דער ברודער זיינער האָט איהם אויסגעליזט בדרך קויציע.

נעכטען איז פאָרגעקומען זיין פּראָצעס, און אַזוי ווי זיין עדות, דער דיר. יאָפּע האָט זיך ווע-גען איהם אָפּגערופען ווי צום בעסטען — ד. ה. אַז ביז ער האָט חתונה געהאַט איז ער געווען אַ מענטש מיט מענטשען גלייך — האָט דאָס געריכט געפּסקנט, אז עס קומט איהם 6 חדשים צו זיצען, און די שטראָף איז איהם אָפּגעלייגט געוואָרען.

א מיליאָן 1.000.000 זל.

קענסטו געווינען קויפענדיג אַ גליקליך לאָס נור אין דער בעקאַנטער קאָלעקטור פון

J. A. Fajngold

8 שרודמיעסקאַ 8

טעל. 108-99

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראָשקאָווסקי (11 ליסטאָפּאַד 15), ס. גאַרפיין (פּילסודסקי 54), י. כאַנדזינסקי (פּיעטרקאָווער 165), ר. רעמבעלינסקי (אַנדזשעיאַ 28), א. שימאַנסקי (פּשענדזאַלניאַנאַ 75).

פּראָצעס פון געלד-פעלשער

(2) היינט ווערען געשטעלט פאַרן געריכט: עדמונד מאַוש, יוזעף קאַנאָווניק, קאַזשימיעזש רי-ביצקי — פאַרן פאַבריצירען פאַלש געלד, און רע-גינאַ ריביצקאַ, צאַוגעניאַ פאַנדריק און מיעטשיס-לאַוו קאַמינסקי — פאַרן פערשפּרייטען די פאַלסי-פיקאַטען.

צוויי יאָהר טורמע

פאַר’ן דערשטיקען איהר ניי-געבוירען קינד

(2) דאָס קרייז-געריכט האָט נעכטען פער-משפט אויף 2 יאָהר טורמע די געוו. דינסט-מיידעל וועראָניקאַ קובאַצקאַ, דערפאַר וואָס זי האָט בשעתו דערשטיקט איהר ניי-געבוירען קינד און אַריינ-געוואָרפען עס אין אַ קלאָזעט.

ביז מאָרגען דאַרף מען צוצאָהלען

צו די אָבליגאַציעס פון דער נאַציאָ-נאַלער הלוואה

אַלע די, וועלכע האָבען אָנגעהויבען צו צאָהלען די נאַציאָנאַלע הלוואה און נישט דער-צאָהלט ביזן סוף, דאַרפען בעצאָהלען דעם רעשט ביז מאָרגען, דעם 5 סעפּטעמבער, אין אַנדער פאַל פערלירען זיי אינגאַנצען דאָס איינגעצאָהלטע געלד.

פּאָליציי-אָבלאַווע אויף ווינקעל-אַדוואָקאַטען

אין די היגע געריכטס-בנינים

(2) לויט’ן אויפטראַג פון פּרעזעס פון היגען קרייז-געריכט ה’ מאַטשעיעווסקי, האָט פּאָליציי נעכטען אַדורכגעפיהרט אין די בנינים פון קרייז-געריכט און שטאָטישען געריכט אָבלאַוועס אויף ווינקעל-אַדוואָקאַטען, וואָס „פּאָרען זיך” אין די געריכטס-בנינים און נאַרען אויס די פּאָר גראָשען ביי אומבעהאָוועטע, נאַאיווע אינטערעסאַנטען.

אַ רייה פּערזאָנען זענען פערהאַלטען גע-וואָרען.

א פאַבריק-שרפה

(2) נעכטען אין אָוונד איז אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דער פאַבריק פון מאַרקוס קאָן (לאַג-קאָווא 5), די שרפה איז ענטשטאַנען פון אַ קורץ שלוס — אויפן ערשטען שטאָק, וואו ס’איז געלע-גען אַ גרעסערער סכום גאָרן.

די אויסגערופענע 2 פייערלעשער-אָפּטיילונ-גען האָבען די שרפה אין משך פון אַ האַלבער שעה איינגעלאָשען.

דער היזק איז נישט קיין גרויסער.

MAOK

TĘPI ROBACTWO

געריכטען וועלען ליקווידירען די סכסוכים

צווישען אונטערנעהמער, אַרבייטער און „אובעזפּיעטשאַלניע”

(2) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער בעפאָרשטע-הענדער רעפאָרם וועגען פערזיכערונגס-סיסטעם אין דער „אובעזפּיעטשאַלניע”, ווערט פאָרגעזעהען אַ פּראָיעקט צו שאַפען אַ שידס-געריכט צו ליקווידי-רען די סכסוכים צווישען אונטערנעהמער, אַרבייטער און אובעזפּיעטשאַלניע וועגען די הויך פון די לוינען א. ד. גל.

די געריכטען זאָלען בעשטעהן פון 2 אינס-טאַנצען און אין דער שפּיץ פון געריכט זאָל שטעהן אַזאַ פּערזאָן, וואָס בעזיצט די קוואַליפיקאַציעס פון אַ מלוכה-ריכטער.

אַרונטערגעפאַלען פון די טרעפּ

(2) אויף וואָלבאָרסקאַ 7 איז אַרונטערגע-פאַלען פון די טרעפּ די 55-יעהריגע אסתר-ביילע ליבע, און זיך צובראָכען אַ פוס.

גרויסע טרויער-אַקאַדעמיע געווידמעט חיים נחמן ביאַליק

היינט 6.45 אין ראַדיאָ

היינט וועט אין ראַדיאָ געגעבען ווערען אַן אוידיציע פון דער טרויער-אַקאַדעמיע געווידמעט חיים נחמן ביאַליק. די טרויער-אַקאַדעמיע איז אָרגאַניזירט דורכ’ן טרויער-קאָמיטעט צו בעעהרען דעם אָנדענק פון דעם גרויסען פערשטאָרבענעם דיכטער.

די אוידיציע הויבט זיך אָן פּינקטליך 6.45 אָוונד.

בלעכער-אַרבייטער פאַלט אַראָפּ פון דאַך

און געפינט דעם טויט אויפ’ן אָרט

(2) אַן אויסערגעוועהנליך מורא’דיגער פאַל, האָט נעכטען פּאַסירט אין פּיעטרקאָוו.

דער בלעכער-אַרבייטער, יוזעף פראַנק שטע-הענדיג אויפ’ן דאַך ביים אַראָפּנעהמען אַן אַנטענע, האָט פּלוצלינג בעקומען אַן אַטאַק פון שווערע קרענק, אַזוי, אַז ער אַראָפּגעפאַלען פון דאַך, געפינענדיג דעם טויט אויפ’ן אָרט.

DR. DED. H. LUBICZ

פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס-שעה’ן 8–10, 12–2, און 5–8 אָוונד
און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

כוליגאַנישע אָנפאַלען

6 פּערזאָן פערוואונדעט, צווישען זיי עטליכע יודען

(2) די גיכע הילף איז נעכטען אַרויסגע-רופען געוואָרען צו עטליכע בלוטיגע אָנפאַלען.

דער ערשטער פאַל האָט פּאַסירט אויף סטאַ-דאָלניאַנאַ גאַס, וואו עס איז פערוואונדעט געוואָ-רען פראַנטישעק גערמאַניאַק.

— אויף פּילסודסקיעגאָ 8 זענען פערוואונ-דעט געוואָרען דער יודישער טישלער אברהם אַפּמאַן און זיין פרוי שיינדעל.

— פאַרן טויער אויף זגערזשער 35 איז צו-שלאָגען געוואָרען מיט אַ מעסער אין קאָפּ, דער סוחר אביגדור בערנשטיין (רזשאַמיערסקאַ 14).

דער לעצטער פאַל האָט פּאַסירט אויף לעט-ניאַ 11, וואו עס איז פערוואונדעט געוואָרען דער הויז-ווירט מאַרעק וויטקאָווסקי.

אַלעמען האָט פּאַגאָטאָוויע ערטיילט די ערשטע הילף.

דער אריער-פּאַראַגראַף

ר. איזראַעל

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

207

היינריך האָט נישט איבערגעשפּאַרט צילקען, זיי זענען אַריין אין אַ גרויס, שעהן איינגעאָרדענט צימער, וואָס עס איז זיי אָנגעוויזען געוואָרען דורך דעם בעל-הבית. היינריך איז געווען שטאַרק אומ-רוהיג צוליב פּריצין, וועלכער האָט דאָך שוין געמוזט דאָ זיין, אויב ער איז נישט האָט געמוזט ביי איהם עפּעס פּאַסירען. היינריך האָט זיך אָבער נישט געטאָרט אַרויסריהרען פון שטוב, ער איז געווען אומבעהאָלפען, זיין גאַנצע שטיצע איז געווען פּריצי, וועלכער איז געווען ענערגיש, האָט געהאַט אונטער-נעהמונגס-גייסט און געווען קאָנסעקווענט ביז’ן לעצ-טען מאָמענט.

— איצט איז זיכער מיט פּריצין עפּעס געשעהען.

— האָט ער זיך געטראַכט, איצט איז כמעט אַלץ פערלוירען. נישט געווען וואָס צו טראַכטען און אויך נישט געווען וואָס צו טון. מ’האָט געמוזט וואַרטען ביז אויף צוריקקומען אינדעפּריה.

קאַפּיטעל 31

אַלע צוזאַמען צום קאַמף

ס’איז געוואָרען טאָג, אַ העל ליכטער פריהמאָרגען האָט אויפגעוועקט די איינוואוינער פון דעם קליינעם בייערישען דאָרף. איינער נאָכ’ן אַנדערען האָבען זיך אויף די שוועלען פון די קליינע אָבער ריינע הייזלעך בעוויזען די אַלטע פּויערים, זיך אויסגעצויגען די גלידער, אויסגעגעניצט און דאַן פעדרויכערט די לאַנגע ליולקעס, צוגרייטענדיג זיך צו דער שווערער אַרבייט אויף אַ גאַנצען טאָג, ווייל פון דאָרף אויף דעם ווייטיגען וועג איז געשטאַנען אַן אויטאָ, איז וועלכען ס’האָבען פערבראַכט אַ גאַנצע נאַכט די גרעפין העלדאָרף מיט פּריצי ריכטער. פּריצי איז אַרויס פון אויטאָ, ער האָט זיך געפּיהלט אַזוי צו-בראָכען, ווי אַלמיצער וואָלט איהם געווען גוט אָרס-געשלאָגען

— און איצט דוכט זיך איז שוין צייט צו געהען זוכען אימיצען וועלכער וואָלט געקענט צוריכט מאַכען דעם אויטאָ. די גרעפין האָט זיך געפּודערט געשמינקט די ליפּען, און שמייכלענדיג געזאָגט

— ס’איז נישט נויטיג, איך אַליין וועל שוין היי עס איז מיר אַן עצה געבען מיט מיין מאַשין, ערשט איצט האָט זיך פּריצי געכאַפּט וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך

— דער אויטאָ איז אינגאַנצען נישט קאַליע געוואָרען?

— זאָל זיך דיר אויסדוכטען, אַז נישט, האָט די גרעפין געלאַכט, ס’דוכט זיך מיר, אַז איך האָב שוין דאָס רעכט זיך צו ווענדען אויף „דו”

פּריצי האָט פערביסען מיט די ליפּען און פער-קריצט מיט די ציינער

— דאָס איז פּראָוואָקאַציע, האָט ער אויסגע-שריגען, נישט קענענדיג זיך איינהאַלטען, הגם ער האָט געהאַט ביי זיך בעשלאָסען דערווייל נישט צו רעאַגירען אויף דער דאָזיגער געמיינהייט ביז ער וועט האָבען אויסגענוצט די גרעפין ביז’ן סוף און ערשט דאַן וועט ער זיך אָפּרעכענען מיט איהר

— געוויס איז דאָס אַ פּראָוואָקאַציע, ווי אַזוי-זשע אַנדערש וואָלט איך געקענט איך בעזיצען. דו ביזט דאָך געווען אַזאַ שטאָלצער. גאָרנישט צו-צוקומען צו דיר

פּריצי האָט געגעבען אַ געצוואונגענעם שמיי-כעל

— זעהסט שוין, אז דו אַליין ביזט צופרידען פון מיין איינפאַל

— ער איז זעהר אינטערעסאַנט און וויציג, האָט פּריצי געענטפערט, אָבער איצט דוכט זיך האָט זיך דער שפּאַס שוין געענדיגט און מיר דאַר-פען אַ טראַכט טון וועגען צוריקקעהרען זיך אין שטאָט אַריין, מען וואַרט אויף מיר

— מ’וואַרט שוין אויף דיר, ביזט דאָך ערשט געקומען און האָסט דאָך נאָך קיינעם נישט געזעהען

— דאָס איז אויך געשעהען דורך אַ וויץ און איינפאַל מ’ווייסט שוין אַז איך דאַרף קומען און בעאונרוהיגען זיך געוויס וואָס איך בין נאָך נישטאָ

— יאָ, מיר פאָהרען גלייך אין דער שטאָט אַריין, האָט די גרעפין העלדאָרף געזאָגט, אָבער נאָך אַ מיבוט, מיר מוזען אָפּשמועסען דעם נאָהענט-סטען ראַנדעוואו

— ווען איהר ווילט און וואו איהר ווילט, האָט פּריצי געזאָגט

די גרעפין האָט זיך אַריינגעזעצט מיט פּריצין אין אויטאָ, זי האָט בלויז אַ דרעה געגעבען ביים מאָטאָר און דער אויטאָ איז גלאַטיג אַוועקגעפאָהרען אַפילו איבער דעם זאַמדיגען וועג

— דיין אַדרעס? האָט די גרעפין געפרעגט, ווען זיי זענען שוין געווען באַהענט פון שטאָט

פּריצי האָט אָנגעגעבען דעם ריכטיגען אַדרעס, וואוהין ער האָט געהאַט בדעה צו פאָהרען.

— איצט וועלען מיר נאָך אַריינפאָהרען ער-גען אין אַ דאָרפישען רעסטאָראַן אויף פריה-שטיק.

פּריצי האָט גערן איינגעשטימט. ער איז גע-ווען אַזוי מיד און הונגעריג, אז ער האָט גלייך מסכים געווען דערויף.

די זענען אַריין אין דעם רעסטאָראַן, וועלכע איז געווען האַלב-רעסטאָראַן און האַלב-האָטעל. זיי האָבען זיך אַוועקגעזעצט אין אַ גרויסען ברייטען ריין-אויסגעקעהרטען צימער און אָפּגעגעסען אַ זאַט-טען דאָרפישען פריהשטיק. באַלד האָבען זיך אין דעם עס-זאַל אָנגעהויבען צו בעווייזען די געסט, וועלכע האָבען געוואוינט אין האָטעל, דאָס זענען פשוט’ע מענשען, וועלכע האָבען דאָ איבערגענעכ-טיגט, ווייל זיי זענען גראָד אַדורכגעפאָהרען, אָדער בעאַמטע, וועלכע האָבען דאָ געאַרבייט און נישט געהאַט וואו צו וואוינען. באַלד זענען אויך אין צימער אַריינגעקומען אַ פרוי מיט אַ מאַן און אַ יונגערמאַן, זיי האָבען זיך אַוועקגעזעצט ביי אַ טיש און אָפּגעגעסען אַ בעשיידענעם פריהשטיק.

פּריצי האָט זיך איינגעקוקט אין דעם מאַן, נאָר אויך דער מאַן האָט זיך איינגעקוקט אין פּריצין. ס’האָט אויסגעזעהען, אז אויך די גרעפין העלדאָרף קען דעם מאַן, וואָס האָט מען בעמערקט, לויט דעם, ווי די גרעפין האָט זיך געאיילט אַוועקצוגעהן, כדי זי זאָל זיך נישט דאַרפען צונויפטרעפען מיט דעם דאָזיגען מאַן. די לאַגע אין צימער איז געוואָ-רען אַ פּיינליכע און אַן ערנסטע. די דריי מענשען האָבען ווירקליך זיך געקענט. זיי האָבען אָבער נישט געוואָלט, אַז איינער זאָל דעם אַנדערען דער-קענען.

— איהר קענט דעם דאָזיגען מאַן, וואָס זיצט דאָ אַקעגען אונז? האָט די גרעפין העלדאָרף פלוצ-לונג געפרעגט פּריצין.

— יאָ, איך קען איהם האָט פּריצי געענט-פערט, בעת איך האָב געדינט אין קאָנצענטראַציע-לאַגער פון אולם, איז ער דאָרט געווען אַרעסטירט.

— אמת, דאָס איז ער.

— ער הייסט קאָן, האָט די גרעפין געזאָגט.

— איך ווייס דאָס, פון וואַנען קענט איהר איהם, גרעפין העלדאָרף.

— איך קען איהם שוין לאַנג, האָט די גרעפין געזאָגט, זעהט ווי ער קוקט אַהער, צי האָט ער נישט אַמאָל מורא פאַר איך?

(פאָרזעצונג קומט)

די לאגע איז ציוניזם און אין ארץ-ישראל

רעפעראט פון מיטגליד פון דער אלוועלטליכער ציוניסטישער עקזעקוטיווע דעפ. גרינבוים

די מאנדאט-מאכט האט צוגעזאגט די ארא־בער

א לעגיסלאטיוו=ראט

און זי וויל ערפילען איהר צוזאג. שוין אין 1922 איז די זאך געווען אקטועל און זי איז אבגערוקט געווארען ביז איצט. מיר מוזען קעמפען אז זי זאל ווייטער אבגערוקט ווערען.

דער לעגיסלאטיוו-ראט אן און פאר זיך איז פאר אונז קיין אומגליק נישט. די צרה איז, וואס מיר זענען אין א קליינער צאהל אין לאנד און דעריבער קענען מיר אין לעגיסלאטיוו=ראט נישט זיין ענטשפרעכענד פערטרעטען. אין א פאר יאהר ארום ווען אונזער צאהל אין לאנד וועט זיין גרעסער, וועלען מיר פאר איהם קיין מורא נישט האבען. פערקעהרט, מיר וועלען אפשר דאן אליין וועלען א לעגיסלאטיוו-ראט!

מיר מוזען אלזא קעמפען, אז דער ענין לעגיסלאטיוו-ראט זאל אבגעלעגט ווערען אויף שפעטער, ווען דאס אונז געלונגען, איז גוט, אויב נישט — מוזען מיר בילדען א געאייניגטען פראנט פון ישוב און פון גאנצען יודישען פאלק געגען דער דאזיגער געפאהר.

און מיר גלויבען, אז עס וועט אונז גלינגען דעם דאזיגען געאייניגטען פראנט צו שאפען. מיר וועלען און מיר קאנען פיהרען דערצו, אז דער שלום אין דער ציוניסטישער מחנה זאל זיין א אמתער און א פעסטער, נישט געבויט בלויז אויף פראזען און דעמאגאגישע מאנעווערען, נאר אויף דער דערקענטניש, אז ביי אלע שטרייטען זענען פאראן אייניגע זאכען, וואס שטייען איבער אלץ.

אין זיינע ווייטערדיגע אויספיהרונגען האט דעפ. גרינבוים געזאגט:

ווען די איצטיגע עקזעקוטיווע האט איבער־גענומען די לייטונג זענען פיל מענשען פון דער ציון. בעוועגונג געווען זיכער, אז אין א פאר חדשים ארום וועט די עקזעקוטיווע מיט איהרע לינקע מיטגלידער

זיך מוזען ווענדען צו דער אפאזיציע

און זיך בעטען ביי איהר, זי זאל איבערנעהמען די לייטונג. מען איז געווען זיכער אז די עקזעקוטיווע וועט נישט אויסהאלטען. זי וועט שנעל באנקראטירען פינאנציעל, פאליטיש און מאראליש. מענשען, וואס קענען זיך גוט אויף פינאנסען, ווייל זיי האבען אליין שטענדיג געלעבט גוט אין פינאנציעלער הינזיכט, האבען אויסגערעכענט, אז די עקזעקוטיווע וועט נישט קענען ווירטשאפטען אפילו קיין צוויי חדשים צייט, אז אט באלד וועט זי נישט קענען אויסצאהלען אפילו די געהאלטען. אזוי האבען זיי אויסגערעכענט און גלייכצייטיג אנגעהויבען דעם גרויסען קאמף געגען דער עקזעקוטיווע, א קאמף, וואס איז געפיהרט געווארען אויף א גאנץ אנדערען אופן ווי אין די אמאליגע צייטען.

די אפאזיציע האט גענומען קעמפען מיט נייע מעטאדען, וואס זענען ביישפיללאז מיט זייער ברוטאלקייט. דער קאמף מיט דער עקזעקוטיווע איז פערוואנדעלט געווארען אין א מלחמה געגען קרן קימת און קרן היסוד. און אויב אזוי, צי איז דען דאס נישט א קאמף געגען ציוניזם גופא? אויב מען קעמפט געגען דער פאליטישער רעכט, וועלכע עס האט די עקזעקוטיווע און צו וועלכער דער ציוניזם האט זיך דערשלאגען נאך לאנגע מיה. — צי הייסט דען דאס נישט א קאמף געגען ציוניזם גופא?

ציוניסטישע פארטייען האבען געוואלט אויס־הונגערן די עקזעקוטיווע, צונעמען ביי איהר די פינאנציעלע מיטלען. אבער דערמיט וואלטען זיי דאך אבגעשטעלט דעם גאנצען גאנג פון אונזער אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל!

ווען מען ארגאניזירט פאליטישע אקציעס הינטערן רוקען פון דער עקזעקוטיווע, כדי דערמיט צו בעווייזען, אז עמיץ אנדערש פיהרט די ציוניסטישע פאליטיק און נישט די עקזעקוטיווע; ווען מען גראבט אונטער די רעכט פון דער עקזעקוטיווע צו רעגולירען די איינוואנדערונג און פערטיילען סערטיפיקאטען — דאן גראבט מען נישט אונ־טער די עקזעקוטיווע, נאר דעם ציוניזם גופא.

ווארום נישט בלויז די איצטיגע עקזעקוטיווע וואלט פערלוירען די פאליטישע רעכט, נאר יעדע עקזעקוטיווע און די ציוניסטישע ארגאניזאציע בכלל — ווען עס בעלונגט דער טייוולאגישער פלאן פון דער אפאזיציע.

אזא וואקכאנאליע פון בלבולים, זלזולים, חשדים און בעשולדיגונגען אין אינערליכען לעבען פון ציוניזם — דאס איז נאך נישט געווען, און דאמיר האפען, אז עס וועט נישט זיין מעהר. קיין שום אנטי-ציוניסטישע פארטיי, ווי גרויס עס-זאל נישט זיין געווען איהר שנאה צום ציוניזם, האט זיך קיינמאל נישט ערלויבט אזוי צו רעדען וועגען ציוניסטישע פארשטעהער, צו פיהרען אזא טעראר געגען ציוניסטישע פערזאמלונגען, ווי די דאזיגע בלומרשט ציוניסטישע ארגאניזאציע, וועלכע איז אין גרונד און מיט איהר גאנצען וועזען אנטי-ציוניסטיש.

אבער מיט שטאלץ קאנען מיר זאגען — אלע אנגריפען האבען צו גארנישט געפיהרט, און אלע שלעכטע נביאות'ן פון די פאלשע נביאים זענען נישט מקוים געווארען.

די עקזעקוטיווע איז נישט געצוואונגען גע־ווארען צו קאפיטולירען. זי האט שטארקער גענו־מען דעם רודער אין האנד און פיהרט מיט ער־פאלג די ציוניסטישע שיף איבערן ברויזענדען ים פון יודישען לעבען.

און — וואס עס איז דאס גרעסטע וואונדער — אויך אויפ'ן פינאנציעלען געביט האט די איצ־טיגע עקזעקוטיווע געהאט מעהר מזל ווי די פרי־ערדיגע. נישט נאר וואס מ'האט נישט אפגעשטעלט דאס צאהלען געהעלטער, נישט פערמאכט קיין ציוניסטישע אינסטיטוציעס, נישט פארגרעסערט דעם דעפיציט — נאר פערקעהרט, איינגעפיהרט ארדנונג אין די פינאנסען.

איהר וועט איינזעהן אויך הערען וועגען א קרעדיט, וואס די איצטיגע עקזעקוטיווע האט זיך אויסגעארבייט אויפ'ן נישט יודישען פינאנס=מארק אין לאנדאן. פריערדיגע עקזעקוטיוועס האבען געטרוימט וועגען דעם, אבער דאס נישט געקאנט דערגרייכען.

טראץ די בעמיהונגען פון אונזערע אפאזיציאנערן, וואס זענען פערקראכען אויף א אנטי-ציוניסטישען וועג, האבען זיך געהויבען די הכנסות פון קרן קימת און קרן היסוד. דאס איז געשעהן אפילו אויך אין פוילען, וואו די אפאזיציע האט צומייסט געווילדעוועט. עס האבען נישט געהאלפען קיין שום שמוציגע אויפרופען געגען אונזערע פאנדען, עס האט נישט געהאלפען די טאקטיק פון רייסען פערזאמלונגען, פון קאנפיסקירען פושקעס פון קרן קימת, פון קניאגען אנ'אימה אויף די זאמלער.

די אפאזיציע האט געוואלט ברעכען די רעכט פון דער עקזעקוטיווע צו פערטיילען די סערטיפיקאטען. מען האט געשריבען אין א גע־היימען צירקולאר, אז אט באלד וועט מען קענען בעקומען טויזענדער סערטיפיקאטען אויסערהאלב דער יודישער אגענץ, דורך אנדערע וועגן... מען האט געוואלט ברענגען דערצו, אז די ארבייטס-געבער אין א"י זאלען אליין אראפברענגען ארביי־טער פאר זיך, אויסמיידענדיג די יודישער אגענץ. און דאס וואלט מען דאך געקענט אויספיהרען, ווארום אין עליה-געזעץ ווערט פאראויסגעזעהן אזא מעגליכקייט. אבער, מיינע פריינד, צי קאנט איהר זיך פארשטעלען, צו וואס פאר א וואקכאנאליע דאס וואלט דערפיהרט? ווי וואלט דאן אויסגעזעהן די עליה? ווי וואלטען דאן געבליהט מאנכע גע־שעפטען, וואס פאראזיטירען אויף דער עליה! ווי פערשמוצט וואלט געווארען דער ענין עליה, ווען עס וואלט געלונגען די ברעכער אויסצופירען דאס זייעריגע. אבער דאס איז נישט געלונגען און וועט נישט געלינגען!

אויך אויפ'ן

געביט פון פאליטישען קאמף

האט די אפאזיציע אנגעווענדעט דיזעלבע מעטאדע. זי האט איבער אונזערע קעפ זיך געווענדעט מיט א פעטיציע צו דער מאנדאט-מאכט. זאגאר צום ענגלישען קעניג. עס איז פערהאן א בעקאנט בילד פון א גרויסען מאלער: ווי קאזאקען זיצען און שרייבען א ביטע צום סולטאן. אט אזוי ווי די דאזיגע קאזאקען האבען עס אויסגעזעהן יענע לייט, וואס האבען געמאכט אוים זיך לייפיש געזעכטער און געשריבען צום ענגלישען קעניג. לייכטזיניגע מענשען און נאך לייכטזיניגערע צייטונגען האבען עס אויפגענומען ווי א גבורה און אבגעדרוקט פון איין זייט דאס בילד פון זשאבאטינסקי'ן און פון דער צווייטער זייט דאס בילד פון ענגלישן קעניג...

אבער עס איז גארנישט געווארען דערפון. מ'האט זיך נישט אומגעקוקט דערויף. מען האט עס נישט גענומען ערנסט. עס איז נישט געענדערט געווארען אויף א האר דער פאליטישער סטאטוט פון דער אגענץ.

די גרויסע פאליטישע וועלט האט א טיפערן בליק און קאן אונטערשיידן צווישן ריינע וואסערן, וואס פליסען טיף, און צווישען שמוציגע שוים, וואס לויפט אויף דער אויבערפלאך פון וואסער.

נאכ'ן רעפעראט האט די ראדיקאל-ציוניס־טישע ארגאניזאציע „התחיה" (שרודמיעסקא 20), איינגעארדענט א באנקעט לכבוד דעם גאסט. מיט רעדעס אויפ'ן באנקעט זענען ארויסגעטרעטען דעפ. ראזענבלאט, מ. לימאן, מ. ח. רומקאווסקי א. א. געענטפערט האט דער גאסט מיט א לענגערער רעדע.

געוואלט אויפהויבען ס'פערד

און איז אליין נכשל געווארען

(2) אויף 11. ליסטאפאדא, נעבען נומער 122 האט זיך נעבעכט אויסגעגליטשט דאס פערד פון דער פירמע מ. י. שארף.

דער 60-יעהריגער פוהרמאן בערעל וויגאדא איז געגאנגען אויפהויבען דעם פערד, איז גע־אליין אונטער איהם ארונטערגעפאלען, זיך איבער־געבראכען צוקאליעטשעט און צובראכען א פוס.

אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אפ־געפיהרט אין שפיטאל.

ארעסטירט 2 לאנג-געזוכטע

וואוינונגס-איינברעכער

(2) דער פאטרולירענדער פאליציי-פאטרול, אדורכגעהענדיג נעכטען אוענד אויף באריוטאווי־טשא גאס, האט בעמערקט 2 פערדעכטיגע פער־זאנען, וועלכע ווערען געזוכט זייט א לאנגע צייט פאר אויספיהרען אנ'איינברוך אין דער וואוינונג פון רייכען סוחר מאוריצי זילבערשטיין (פיעטריקאווער 79).

ווען די אגענטען האבען די פערזאנען אויפ־געפאדערט צו בלייבען שטעהן, האבען יענע גע־נומען מאכען לה, אין דער ריכטונג אויף פיראמא־וויטשא. די אגענטען זענען זיי נאך און זיי פער־האלטען.

די פערהאלטענע זענען: עהרין שמידט, 36 י. א. און אסקאר וועגדוקע, 35 י. א.

ביי ביידע האט מען געפונען פיל גנבה'שע מכשירים.

פון „אראראט"

היינט ווערט געשפילט 1 מאל

היינט 9,30 ווערט געשפילט דער פולשטענ־דיג נייער פראגראם א. נ. „לכבוד דעם הייליגען פים-באם!".

דער דאזיגער פראגראם האט — צו דער סאטיספאקציע פון די לאדזער „אראראט"-פערעה־רער — בעוויזען, אז דאס דאזיגע טעאטער געפינט זיך איצט אין א גלענצענדער פארם.

מיר מאכען אויפמערקזאם, אז דאס זענען שוין די לעצטע טעג, וואס דער „אראראט" שפילט אין לאדז, ערב דער דערעפענונג פונם טעאטער־סעזאן אין „נאוואשטשי".

אויסצולעגיטימירען דעם לאקאטאר

וועלען האבען רעכט די הויז-אדמיניסטראטארען

(2) ביז=איצט פלעגט טרעפען, אז ביים איינמעלדען זיך פלעגען די בעטרעפענדע אויפגע־בען פאלשע ציפערן, ווי: געבורט-דאטען א. ד. גל.

איצט אבער, וועלען די הויז-אדמיניסטראטא־רען האבען דאס רעכט אויסצולעגיטימירען דעם לאקאטאר, כדי פעסטצושטעלען צו אלעס, וואס ער האט אנגעגעבען שטימט מיט'ן אמת.

פאר אנגעבען פאלשע ציפערן וועלען די פערזאנען צוגעצויגען ווערען צו אדמיניסטראטיווע פעראנטווארטליכקייט.

ער האנדעלט מיט מציאות...

און האנדעלט זיך איין 5 הרשים טורמע

(2) דעם 9. נאוועמבער 1932 האט דער 32-יעהריגער עקספעדיענט פון דער פירמע מאי' מאר טשאק, סטאניסלאוו קאפטשינסקי, געוואלט אפפיהרען צו א סוחר 13 שטיק סחורה אין דעם ווערט פון 2000 זל.

האט ער די 13 שטיק סחורה — אנשטאט אבצופיהרען צום אדרעסאט, אוועקגעפיהרט צום פאסער וואסיל ראדיושקין, און פערקויפט איהם די גאנצע קראם פאר... 30 זל.

שפעטער האט זיך קאפטשינסקי א קענגערע צייט אויסבעהאלטען, אבער שפעטער האט מען איהם געכאפט, און נעכטען איז ער געשטאנען פארן געריכט.

ער האט בעקומען א פסק-דין — פינף חדשים טורמע.

פון טעאטער „באגאטעלא"

אין רעווי=טעאטער „באגאטעלא", פיעטרי־קאווער 94, געהט ווייטער מיט גרויס ערפאלג דאס פרעהליכע פראגראם א.נ. „הומאר און קאמפ". רעזשיסירט דורכן ארטיסטישען לייטער ה' טשעס־לאוו סקאניעטשני.

היינט דינסטאג ווערט געגעבען 2 פארשטע־לונגען, 8 און 10 אוונד.

ד. קוסעוויצקי אין פילהארמאניע

אויף די ימים נוראים

די גרעסטע איבעראשונג וועלען די מתפללים האבען היינטיגעס יאהר ביים דאווענען די ימים נוראים אין פילהארמאניע. ווען אלע יאהר איז די פילהארמאניע בעזעצט ביזן לעצטען פלאץ צוליב די פייערליכע תפלות און גוטע חזנים, וועט דאס יאהר זיין אלץ נאך בעסער און פייערליכער, ווייל ס'וועט דאווענען דער בעריהמטער אויבערקאנטאר ד. קוסעוויצקי, וועלכער איז בעקאנט מיט זיינע נגינות און פרעכטיגען לירישען טענאר.

ס'בעגלייט א גרויסער כאר אונטער דער אנפיהרונג פון דיריגענט ה' ישראל רובין.

ראש=השנה-וואונשען דורך דעם קרן קימת לישראל

היינטיגע וואך האט זיך אנגעהויבען ביי אונז אין שטאט די טראדיציאנעלע תשרי-אקציע פון קרן קימת לישראל.

אין דער אקציע בעהמען אנטייל עלטערע ציו־ניסטישע עסקנים, מיטגלידער פון די פערשידענע ציוניסטישע גרופירונגען און יוגענד ארגאניזאציעס.

ווי תמיד וועט אויך היי־יאהר איינגעארדענט דאס שיקען ראש-השנה-וואונשען צו פריינד און בעקאנטע דורך דעם קרן-קימת. די נעמען פון די שפענדער וועלען פערעפענטליכט ווערען אין דעם ערב ראש-השנה נומער פון די היגע יודישע פרעסע.

10 ראוועריסטען פערוואונדעט בעת'ן געיעג אונטער זגערזש

(2) בעת'ן ראווערען-געיעג, וועגען איבער־גאנגס=בעכער פונדער לאדזער שטאט-פערוואלטונג, האט דהינטער זגערזש, אין קושיוויע, פאסירט א סארפאל, אין רעזולטאט פון וועלכען עס זענען פערוואונדעט געווארען 10 ראווערייסטען.

די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט נאכן ערטיילען די ערשטע הילף אלעמען איבערגעלאזט אויפן ארט.

„פאלקסטישע בלעטער"

עס איז ארויס פון דרוק דער נ. 2 „פאל־קסטישע בלעטער" צוויי-וואכען שריפט, ארגאן פון דער יוד. דעמ. פאלקס-פארטיי אין פוילען.

דער נומער איז א רייכער און ענטהאלט אר טיקלען פון ארוו. נח פרילוצקי אין אונזער ווינקעל.

די יודישע קהלה און די יוד. אויטאנאמיע פון י—לאו. בעריכט פון די שטאטראט-וואהלען אין מעזריטש.

בעריכט פון דער פאלקסטישער טעטיגקייט אין אונזער שטאט, ווי אזוי מען פערטייטשט איי־גענע שלימזלדיגקייט (א תשובה דער נ. פאלקס=צייטונג).

פון דער זשענעווער וועלט-קאנפערענץ רעזא לוציע פון רעד. ש. וואלקאוויטש.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	88.50
3 פראצענטיגע בוראוולאנע —	45.50
4 „ דאלארובקא —	52.50
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	72.38
5 „ ווארשאווער ס.-ב. 1934	62.25
5 „ לאדזער „ „	53.50
ענגלישער פונט — — —	26.00
דאלאר אפיצ. 5.20.75 נישט אפיצ. —	5.16
גאלד-דאלאר — — — —	8.92
גאלד-רובל — — — —	4.60
דייטשער מארק — — —	1.92

Dr. med. Trepman
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעצ. פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קרענקהייטען. בעהאנדלונג פון מענערשוועכע אויך אלע ארט אנאליזן נעהמט אן פון 8—12 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 8—1. בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען

מענער=פליש=היט

ווערען אמבעסטען אויפגעפרישט און איבערפאסאנירט ביי

י. שווארצבערג, 6-טער שערפיען 30

די ביליגסטע קוועלע פון

מענער=היט

י. שווארצבערג 6-טער שערפיען 30

צום איצטיגן הערבסט און ווינטער-סעזאן איז ביי רעפעראטורען ווערען פינקטליך און פאכמעניש אויסגעפעריגט אין אייגענעם ווערקשטעל

קראנג-קינא

CAPITOL

זאוואדזקא 16

די הערליכסטע קאמעדיע פון מיליטערישען לעבען

רעזערוויסטן=פאראדע

אין די הויפטראלען: Adolf Dymsza, Władysław Walter, Tola Mańkiewiczówna, St. Sielański רעזשי: Waszyński

אנהויב פון די סעאנסען 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג 12.30 פרידה. די פרייזען אויפן ערשטען סעאנס און פריהמארגענס פון 54 גר. אן

דער נאהענטסטער פראגראם: GRETA GARBO אין „KRóLOWA KRYSTYNA"

Dr. med. A. WITOŃSKI

אינערליכע קראנקהייטען

ספעצ. הארץ און לונגען

האט זיך איבערגעצויגען אויף

צעגעלניאנא 20, טעל. 102-77

אונ נעהמט אן פון 6—8 אוונד.

Dr. med. D. Frid

קינדער און אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

שענקעוויטשא 37 טעל. 224-78

נעהמט אן פון 9—11 און פון 5—6 נאכמ

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.

נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

Dr. med.

Aleksander MARGOLIS

צוריקגעקעהרט

PRZEJAZD 20, tel. 112-81

אינערליכע קראנקהייטען

(ספעצ. פון מאגען און רישקעס)

נעהמט אן פון 5—6 נאכמ.

Dr. med.

Ignaey Grynberg

ספעציאליסט פאר אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

CEGIELNIANA 17, tel. 174-15.

Dr. med.

IGN. MARGOLIS

אויגען-ארצט

האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אן פערזענליך

Piotrkowska 113, tel. 165=17

פון 1—2 און פון 5—7.

בחצי חנם

מחזורים, סליחות ספרים, טלתים

פילסודסקי 34, פר. געשעפט

ווי אויך איינגאנג דורכ'ן טויער

צו בעקומען אלע ארט ספרים און לעהר-ביכער, א ספעציעלער אויסוואהל פון מחזורים, אויך די וועלט-בערימטע אמתע ווילנער רב פנינים מחזורים, אויך מיט פוילישע איבערזעצונג, ש"ס, חומשים, משניות, מדרשים, סדורים, טלתים, גארטלען קאפ-לען, ציצות און מזוזות צו רעעלע פרייזען. פאר שול=קינדער גרויסע הנחות

געדענקט דעם אדרעס **וסכאדניא 34** פראנט געשעפט אדער דורכ'ן טויער.

שלאסעריי=ארבייטען

ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען, מעטאל-בעארבייטונגען, מא-שינען-טיילען פיהרט אויס ביליג

J.REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13

1sze Ogólnopolskie Targi Futrzarskie w Wilnie

otwarte do dnia 9 września r. b.

זענען די גרעסטע און בעקוועמסטע איינקויפס-קוועלע פון פוטערס און פעל, פון אויסלענדישער און אינלענדישער פראדוקציע. געניסט פון די באן-הנחות, כדי אין אייגענעם אינטערעס צו בעזוכען דעם פוטער-יריד אין ווילנא און אנצוהויבען די איינקויפען.

די באהן-הנחות קען מען בעקומען אין אלע רייזע-ביוראס און אין די קיאסקעס פון דער געז. פון די באהן-בוכהאנדלונגען „Ruch"

בעמערקונג: פון 5-טען ביז'ן 9-טען סעפטעמבער: אויסשטעלונג פון שעפסען=צוכט און פון פוטערס פון חיות.

לעטשניצע

פאר ווענעריש קראנקע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 205-38

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד.

ווענעריש-קראנקע, מענערשוועכע און הויט-קראנקהייטען

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס=סטאציע

איז טעטיג א גאנצען מעת לעת

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.

בעזונדערער ווארטע - זאל פאר פרויען.

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט און ווענעריש קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער = שוועכע וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129=45

נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

קריינע אנאנסען!

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

„PRACA"

פרויען-פאך-קורסען ביים פעראיין צו פערשפרייטען פאך-קענטניש צווישען יודישע פרויען

וואולטשאנסקא 21, טעל. 167-15

נעהמט אן איינשרייבונגען אויף פאלגענדע אפ-טיילונגען; 1) קונסט-שטיקעריי, 2) דאמען-שניי-דעריי צושניידען, 3) גארסעטען-פאך, 4) היטען-פוצעריי, 5) וועש-פאך — צושניידען, 6) אנדו-לאציע, 7) מאניקור.

דער סעקרעטאריאט איז טעטיג פון 9—1 און 3—7

Dr. med. Lajchter

קיפערכירורג

צוריקגעקעהרט.

Dr. J. WAJNSZTOK

אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאנא 30, טעל. 102-02

נעמט אן פון 6—7 אוו.

Lek. dentysta

St. Gelberg

זאוואדזקא 14, טעל. 108=33

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7 אוו.

Dr. HERSZFINKIEL

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן ביי זיך

זשעלאזנא 8a טעל. 111=87

און אויך אין דער לעטשניצע „פאמאץ", אלעקסאנדראווסקא 1.

ראקאלעז

נאכט-לעגער אין בעזונדערע צימערן ווי אויך א שטוב פאר א סובלאקאטאר ביי זענדער. וסכאדניא 19. 3713

פערשידענעס

זאפארט צו ספרפאכטען א בוימוואל רייסעריי אין גאנג מיט קראפט: 4 טאם בארען ענגלישע רייסער, 2 פאררייסער אין צענטרום פון דער שטאט. די אדרעס צו ערפאהרען אין אדמ.

נאטירליכער ביהנען-האניג 2 זלא-טים א קילא, לוטאמירסקא 13, בענצ-קאווסקי, אין הערינג-געוועלב. 3691

אנ'אבסאלווענט פון א פראנצויזישען אוניווערזיטעט זוכט פראנצויזישע און העברעאישע לעקציעס. צוגענגליכע פרייזען, טעלעפאן 217-10.

Świadectwo ukończenia szkoły powsz. No. 155 zostało zaginione. Zwrócić takowe do Dobrońskej, Piotrkowska 10.

Zaginiony został kwit z Elektrowni Łódzkiej za Nr. 81530 z dn. 9/8.32 r. na zł. 15.–na imię Hochman Abram, Młynarska 16.

רעוואלוציע !!! דער רענאמירטער פריזיער-אנשטאלט י. יאקובאוויטש, פיעט-ריקאווער 60 האט בעשלאסען אויפ'ן זומער-סעזאן צו פערקלענערן די פרייזען. ראזירען 20 גר., שערען 40 גר., דעם קאפ וואשען 30 גר., עלעקטרישער מאסאזש 20 גר., ערשטקלאסיגער מאניקור 70 גר. איילט אלע מאסענווייז צו יאקובאוויטשן.

פרייע פאסטענס

ס'ווערט געזוכט פון באלד א קוואליפיצירטע אבערלאק - גייהערין און א פלאטלאק-גייהערין. ל. ליבערמאן, 11. ליסטאפאדא 6.

פריזיער-ארבייטער ווערט געזוכט פון זאפארט אויף סטאלע אין פריזיער-הערן-סאלאן, ווי אויך א לערן-יונגעל, קיליג-סקיעגא 36. 3712

נויטיג א לערן-מעדעל צו סוועטערס ווי אויך א שטריקער. זיך צו ווענדען 11 ליסטאפאדא 49, וואוינונג 17 פראנט, 3-טער שטאק.

עס ווערט געברויכט א קירזשנער-געזעלען ביי אייזענשטיין, זאכאדניא 39.

אנ'אבערלאק-נייהערין און א האנד=שפולערין קוואליפיצירטע ווערען געברויכט זאוואדזקא 29, ביי פאפאווסקי, פראנט.

א לערן-יונגעל פון ארענטליכע על-טערן ווערט פון זאפארט געזוכט ביים דאמען-שניידער, ציגעל-גאס 20. 3715

עס ווערט געברויכט א קוואליפי-צירטע רעפערזירקע צו הענטשקעס. צו ערפאהרען ביי ארנאוויטש לעגיאגוב 12 (זשעלאזנא) וו. 46.

א קוואליפיצירטער שטריקער קראפט פע-דע פלאך זשאקארד אדער גלאט, זוכט א פאסטען. צו ערפאהרען פאלודניאווא 10, לובלינער. 3716

עס ווערט געזוכט שטריקער-געזעלען ווי אויך א לערן-יונגעל גלובנא39, וו. 16

עס ווערט געזוכט שטריקער צו 8 און 10 מאשין ווי אויך א שיק-יונגעל זגעדזשער 28, וו. 42, 3 שטאק. 3723

Fryzjer męski potrzebny od zaraz 6-go sierpnia 56, A. Szepes

ברוך=קראנקע !!!

Dyr. J.Rapaport

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז. פון דעם איז גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בטוואוסטע פראפעסארען.

ברוך=ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, דע דיקאל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. הייל-באנדאזשען פאר צו-ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען קעגען ארפאלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס. הויקערס און אלעראט העהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די היילבארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקרימונגג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינד-זוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראק-טישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאט-פיס לויט נייעם-מאדעל.

אלטשטעל — אנזוכט

אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!

ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו. עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסע-כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל=אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

דערמיט מאך איך עפענטליך בעקאנט, אז זייט יאהרען האב איך געליטען אויף א שווערע צווייזייטיגע ברוך-קראנקהייט, וועלכע ס'האט מיר ערשט בעזייטיגט דער ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10. דער דערמאהנטער בע-ריהמטער ספעציאליסט האט מיר פערלעגט א ספעציעלען פראנצויזישען פאטענטירטען גומי-באנדאזש. איך פיהל מיך זעהר גוט, כ'קען געהן און ארבייטען. פאר וועלכעס איך דריק איהם אויס מיין הארציגסטען דאנק און עמפפעהל דעם ספעציאליסט אנדערע רופטור-קראנקע.

(—) Raszkowski Adolf

Łódź, ul. Biskupa Bandurskiego 17

(dawniej Anna)

מאר'ן איבהאלט און פאר מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג ניט פעראנט-ווארטליך. די אדמיני. איז אפען ביטאג און ביינאכט.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נ'שט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

נעקראלאגען–20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 1/4 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען

אין טעקסט—40	60—	4
נאכ'ן טעקסט—12	18—	

[illegible] דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Bzzustowski i D. Silberberg Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. Spółdz. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.